

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

23 mars 2023

PROPOSITION DE LOI**modifiant le Code judiciaire
en ce qui concerne
les biens insaisissables****Rapport**fait au nom de la commission
de la Justice
par
Mme **Laurence Zanchetta****Sommaire****Pages**

I. Procédure	3
II. Exposé introductif	3
III. Discussion générale	3
IV. Discussion des articles et votes	8
Annexes	
Auditions du 20 avril 2021	12

*Voir:*Doc 55 **0373/ (S.E. 2019):**

- 001: Proposition de loi de M. *Crombez* et Mme *Depraetere*.
002: Amendements.

Voir aussi:

- 004: Texte adopté par la commission.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

23 maart 2023

WETSVOORSTEL**tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek
met betrekking tot
de niet voor beslag vatbare goederen****Verslag**namens de commissie
voor Justitie
uitgebracht door
mevrouw **Laurence Zanchetta****Inhoud****Blz.**

I. Procedure	3
II. Inleidende uiteenzetting	3
III. Algemene bespreking	3
IV. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	8
Bijlagen	
Hoorzittingen van 20 april 2021	12

*Zie:*Doc 55 **0373/ (B.Z. 2019):**

- 001: Wetsvoorstel van de heer *Crombez* en mevrouw *Depraetere*.
002: Amendementen.

Zie ook:

- 004: Tekst aangenomen door de commissie.

09212

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**
Président/Voorzitter: Kristien Van Vaerenbergh

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Christoph D'Haese, Sophie De Wit, Kristien Van Vaerenbergh
Ecolo-Groen	Claire Hugon, Olivier Vajda, Stefaan Van Hecke
PS	Khalil Aouasti, Laurence Zanchetta, Özlem Özen
VB	Katleen Bury, Marijke Dillen
MR	Philippe Goffin, Philippe Pivin
cd&v	Koen Geens
PVDA-PTB	Nabil Boukili
Open Vld	Katja Gabriëls
Vooruit	Ben Segers

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Yngvild Ingels, Sander Loones, Wim Van der Donckt, Valerie Van Peel
N ., Julie Chanson, Marie-Colline Leroy
N ., Mélissa Hanus, Ahmed Laaouej, Patrick Prévot
Joris De Vriendt, Tom Van Grieken, Reccino Van Lommel
Mathieu Bihet, Marie-Christine Marghem, Caroline Taquin
Els Van Hoof, Servais Verherstraeten
Greet Daems, Marco Van Hees
Patrick Dewael, Goedeke Liekens
Karin Jiroflée, Kris Verduyck

C. — Membres sans voix délibérative / Niet-stemgerechtigde leden:

Les Engagés	Vanessa Matz
DéFI	Sophie Rohonyi

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
Vooruit	: Vooruit
Les Engagés	: Les Engagés
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant – Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de nummering van de publicaties:	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné cette proposition de loi au cours de ses réunions des 3 février, 3 et 10 mars et 20 avril 2021 et du 15 mars 2023.

I. — PROCEDURE

Au cours de sa réunion du 3 mars 2021, la commission a décidé, en application de l'article 28.1 du Règlement de la Chambre, d'organiser des auditions.

Le rapport de ces auditions est joint en annexe.

II. — EXPOSÉ INTRODUCTIF

M. Ben Segers (Vooruit), co-auteur de la proposition de loi, précise que celle-ci reprend le texte de la proposition DOC 54 2515/001 déposée au cours de la législature précédente, il est vrai sous une forme modifiée à la suite des auditions organisées à ce sujet sous la législature précédente.

Cette proposition de loi vise à modifier la liste des biens protégés contre la saisie. Elle modifie tout d'abord l'énumération obsolète aux besoins modernes. Ensuite, elle vise à protéger désormais également les biens ayant une valeur sentimentale. Enfin, elle prolonge le délai imparti pour faire opposition en matière de biens insaisissables, de telle sorte que le saisi ait davantage le temps de s'informer.

Pour le surplus, le co-auteur renvoie au commentaire des articles (DOC 55 0373/001, pp. 3-5).

III. — DISCUSSION GÉNÉRALE

Mme Melissa Depraetere (Vooruit) répète le principe selon lequel chacun doit payer ses factures. Mais si, à un moment donné, ce n'est plus possible et qu'en dernier recours, il est procédé à une saisie, il est logique de disposer d'une liste de biens insaisissables. Cette liste doit cependant être mise à jour. La proposition de loi et les amendements n°s 1 à 4 y afférents (DOC 55 0373/002) visent donc, entre autres, à adapter cette liste à la société numérique d'aujourd'hui, afin de garantir que ceux qui travaillent, étudient et ont besoin d'un accès à l'internet puissent en bénéficier. Un rendez-vous chez le médecin doit ainsi souvent se prendre en ligne.

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft dit wetsvoorstel besproken tijdens haar vergaderingen van 3 februari, 3 en 10 maart, 20 april 2021, en 15 maart 2023.

I. — PROCEDURE

Tijdens haar vergadering 3 maart 2021 heeft de commissie met toepassing van artikel 28.1. van het Kamerreglement beslist om hoorzittingen te organiseren.

Het verslag van deze hoorzittingen gaat als bijlage.

II. — INLEIDENDE UITEENZETTING

De heer Ben Segers (Vooruit), mede-indiener van het wetsvoorstel, verduidelijkt dat dit wetsvoorstel de tekst overneemt van het tijdens de vorige zittingsperiode ingediende wetsvoorstel DOC 54 2515/001, weliswaar in gewijzigde vorm naar aanleiding van de hoorzittingen die in de vorige zittingsperiode hierover werden georganiseerd.

Het wetsvoorstel beoogt een aanpassing van de lijst van tegen beslag beschermde goederen. Eerst en vooral wordt de verouderde opsomming aangepast aan de moderne noden. Anderzijds worden voortaan ook goederen met emotionele waarde beschermd. Ten slotte wordt ook de termijn verlengd om verzet te doen met betrekking tot de onbeslagbare goederen, zodat de beslagene meer tijd heeft om zich ter zake te informeren.

De mede-indiener verwijst voor het overige naar de toelichting bij de artikelen (DOC 55 0373/001, blz. 3-5).

III. — ALGEMENE BESPREKING

Mevrouw Melissa Depraetere (Vooruit) herhaalt het uitgangspunt dat eenieder zijn facturen moet betalen. Maar als dit op een bepaald ogenblik niet meer zou lukken en in een laatste fase wordt overgegaan tot beslag dan is het logisch dat er een lijst voorhanden is van goederen die niet in beslag kunnen worden genomen. Deze lijst is evenwel aan een update toe. Het wetsvoorstel en de daarop ingediende amendementen nrs. 1 tot 4 (DOC 55 0373/002) strekken er daarom, onder meer, toe om deze lijst te doen overeenstemmen met de huidige digitale maatschappij, teneinde ervoor te zorgen dat diegenen die werken, studeren en toegang moeten hebben tot

Songeon également au certificat COVID-19 numérique sur le téléphone portable. Il est dès lors d'une grande importance, à l'heure actuelle, que personne ne soit exclu du monde numérique.

L'intervenante estime que les amendements permettent de parvenir à une proposition équilibrée, tant pour le créancier que pour le débiteur. Les droits de chacun sont respectés au maximum et on veille à ce que chacun puisse évoluer dans le monde numérique.

M. Christoph D'Haese (N-VA) estime également que la liste précitée doit être mise à jour. Le groupe N-VA est bien sûr en faveur d'une existence conforme à la dignité humaine, de l'inclusion numérique et d'un confort de base. Tout le système prévu par l'article 1408 du Code judiciaire est basé sur une relation équilibrée et équitable entre créanciers et débiteurs. À cet égard, il ne faut pas oublier que le créancier d'aujourd'hui peut devenir le débiteur de demain et vice versa. Il est donc important de veiller à préserver cet équilibre délicat.

Contrairement à l'intervenante précédente, M. D'Haese estime cependant que la proposition de loi à l'examen et les amendements y afférents ne maintiennent pas cet équilibre. Il rappelle que l'existence conforme à la dignité humaine et l'inclusion numérique ne sont en effet pas payées, le cas échéant, par la société mais par le créancier. Par ailleurs, le montant proposé pour les appareils et le matériel nécessaires pour accéder à l'internet dans l'amendement n° 2 (article 2), qui s'élève à 2.500 euros, lui semble trop élevé. Ce montant témoigne, selon lui, d'une rupture de l'équilibre nécessaire.

M. Philippe Pivin (MR) souligne qu'il est incontestable que la législation actuelle en matière de biens insaisissables devait être rafraîchie, car la loi actuelle est obsolète.

Mais il était nécessaire de trouver un équilibre entre les intérêts du débiteur, et souvent de sa famille, qui doivent pouvoir vivre de manière décente et les intérêts du créancier, qui a évidemment le droit de voir sa créance remboursée. L'orateur rappelle que le créancier d'aujourd'hui peut être le débiteur de demain.

Il fallait aussi trouver un équilibre pour que l'assiette des saisies reste acceptable afin que les saisies, qui sont un élément souvent décisif dans le cadre d'un processus de négociation avec le débiteur, gardent

het internet dit ook hebben. Aangezien bijvoorbeeld een afspraak met de dokter vaak online dient te gebeuren of terugdenkend aan het digitaal COVID-certificaat op de gsm is het vandaag belangrijk dat niemand wordt uitgesloten van de digitale wereld.

De spreker is dan ook van oordeel dat samen met de amendementen wordt gekomen, zowel voor de schuldeiser als voor de beslagene, tot een evenwichtig voorstel. De rechten van eenieder worden aldus maximaal gerespecteerd en er wordt voor gezorgd dat eenieder zich kan bewegen in de digitale wereld.

De heer Christoph D'Haese (N-VA) is eveneens van oordeel dat voormelde lijst aan een actualisatie toe is. De N-VA-fractie is uiteraard voor een menswaardig bestaan, voor digitale inclusie en voor een basiscomfort. Het hele systeem van artikel 1408 van het Gerechtelijk Wetboek is gebaseerd op een evenwichtige en billijke verhouding tussen de schuldeisers enerzijds en de schuldenaars anderzijds. Hierbij mag niet uit het oog worden verloren dat de schuldeiser van vandaag, de schuldenaar van morgen kan worden en vice versa. Het is dan ook belangrijk dat dit delicaat evenwicht wordt bewaakt.

In tegenstelling tot de vorige spreker is de heer D'Haese echter van oordeel dat het ter bespreking voorliggende wetsvoorstel en de daarop ingediende amendementen dit evenwicht niet bewaren. Hij herinnert eraan dat het menswaardig bestaan en de digitale inclusie immers in voorkomend geval niet worden betaald door de maatschappij maar door de schuldeiser. Voorts lijkt hem het vooropgestelde bedrag voor toestellen en benodigdheden voor de toegang tot het internet in amendement nr. 2 (artikel 2) ten belope van 2500 euro te hoog en getuigt dit dan ook van het doorbreken van het nodige evenwicht.

De heer Philippe Pivin (MR) benadrukt dat de huidige wetgeving met betrekking tot de niet voor beslag vatbare goederen ontegensprekelijk moet worden opgefrist, want de huidige wet is achterhaald.

Er moest echter een evenwicht worden gevonden tussen de belangen van de schuldenaar (en vaak van diens familie), voor wie het erop aankomt menswaardig te kunnen leven, en de belangen van de schuldeiser, die uiteraard recht heeft op de terugbetaling van de schuld. De spreker wijst erop dat wie vandaag schuldeiser is, morgen schuldenaar kan zijn.

Er moest ook een evenwicht worden gevonden opdat de grondslag voor de beslagleggingen aanvaardbaar blijft, waarbij het erom gaat dat de beslagen goederen, die in het onderhandelingsproces met de schuldenaar

leur intérêt. M. Pivin rappelle en effet que moins de 2 % des saisies mobilières aboutissent effectivement à une vente publique.

L'huissier de justice, avec les balises légales prévues à l'article 1408 du Code judiciaire, avec son expertise, et la situation concrète à laquelle il est confronté lors de sa visite, essaie d'aboutir à une solution acceptable pour les deux parties et il y arrive régulièrement.

Le MR peut donc se retrouver dans les amendements déposés par la majorité, qui arrivent à concilier toutes ces considérations.

Le fait de retirer des biens insaisissables le téléviseur qui est souvent, aujourd'hui, le seul bien, dans un foyer, susceptible de pousser un débiteur à entamer un plan d'apurement semble relever du bon sens à partir du moment où les ordinateurs et GSM, qui permettent de se connecter, sont largement immunisés.

Il paraît, en effet, indéniable qu'aujourd'hui, il est nécessaire d'immuniser les ordinateurs et les GSM dès lors qu'ils permettent d'étudier ou de travailler, et d'assurer les contacts sociaux.

Evidemment, il était important d'éviter de faire passer le message selon lequel on peut tout acheter même si on n'est pas en mesure de le payer. C'est pourquoi il fallait prévoir que les ordinateurs et GSM non payés puissent être saisis pour le paiement de leur prix.

Enfin, vu les difficultés engendrées par le concept de bien ayant une valeur sentimentale jusqu'à concurrence de 400 euros et surtout vu le fait que les bijoux et spécifiquement les alliances ne semblent pas faire l'objet de saisies – ce qui paraît évidemment justifié – il allait de soi que cet élément devait être retiré.

Les amendements, tels qu'ils sont sur la table, paraissent assurer l'équilibre recherché pour arriver à une liste des biens insaisissables actualisée mais permettant de conserver l'efficacité des saisies. Il serait sans doute judicieux d'effectuer une évaluation après une année d'application de cette nouvelle mouture de l'article 1408 du Code judiciaire.

Mme Marijke Dillen (VB) comprend les observations des intervenants précédents. Il ne fait aucun doute que la liste des biens insaisissables doit être modernisée. Mais

vaak een doorslaggevend element zijn, hun belang behouden. De heer Pivin wijst erop dat minder dan 2 % van de beslagen roerende goederen uiteindelijk daadwerkelijk openbaar wordt verkocht.

De gerechtsdeurwaarder probeert, aan de hand van de wettelijke ankerpunten waarin wordt voorzien in artikel 1408 van het Gerechtelijk Wetboek, met zijn deskundigheid en naargelang van de concrete situatie waarmee hij tijdens zijn bezoek te maken krijgt, een voor beide partijen aanvaardbare oplossing uit te werken en dat lukt ook regelmatig.

De MR-fractie kan zich dus vinden in de door de meerderheid ingediende amendementen, die al die overwegingen met elkaar weten te verzoenen.

De televisie, thans vaak het enige goed in een woning dat een schuldenaar ertoe kan aanzetten een betalingsregeling uit te werken, niet langer als een onbeslagbaar goed beschouwen lijkt een zinvolle beslissing, aangezien computers en gsm's, die communicatiemiddelen zijn, grotendeels onbeslagbaar zijn.

Het lijkt vandaag de dag inderdaad onbetwistbaar dat computers en gsm's onbeslagbaar horen te zijn, aangezien zij gebruikt worden om te studeren of om te werken, en om de sociale contacten te onderhouden.

Het ligt uiteraard voor de hand dat niet de boodschap mag worden gegeven dat men zomaar alles mag kopen, zelfs als men het niet kan betalen. Daarom kwam het erop aan te bepalen dat het beslag van onbetaalde computers en gsm's ook mogelijk is, ter betaling van hun kostprijs.

Tot slot lag het voor de hand dat, gezien de moeilijkheden inzake de goederen met een emotionele waarde voor de beslagene (tot 400 euro) en vooral gezien het feit dat niet tot het beslag van sieraden en met name van trouwringen mag worden overgegaan – wat uiteraard te verantwoorden valt –, ook dit element uit het wetsvoorstel moest worden weggelaten.

De ingediende amendementen lijken te zorgen voor het beoogde evenwicht om enerzijds een bijgewerkte lijst van de niet voor beslag vatbare goederen op te stellen en anderzijds de doeltreffendheid van de beslagleggingen te handhaven. In dat verband is het wellicht raadzaam om een jaar na de toepassing van deze herwerkte versie van artikel 1408 van het Gerechtelijk Wetboek een evaluatie ervan uit te voeren.

Mevrouw Marijke Dillen (VB) begrijpt de opmerkingen van de vorige sprekers. Zonder twijfel moet de lijst van de niet voor beslag vatbare goederen worden

il y a également la problématique de l'équilibre entre le créancier, d'une part, et le débiteur, d'autre part. Dans cette matière, il est également important, ainsi qu'il a déjà été indiqué précédemment, de s'assurer que le créancier d'aujourd'hui ne devienne pas le débiteur de demain.

L'intervenante estime dès lors prudent de mener une réflexion approfondie sur les biens à inscrire sur cette liste. Bon nombre d'entre eux ne donnent pas matière à discussion. Elle émet toutefois des réserves sur le montant avancé précédemment de 2500 euros pour les appareils et le matériel nécessaires pour accéder à l'internet, qu'elle juge excessif. En outre, elle ne voit pas clairement qui sera chargé de fixer la valeur de ces biens. Qui va juger si un GSM vaut plus ou moins que 500 euros? En tout état de cause, l'huissier de justice n'a pas été formé à cette fin. Enfin, un autre point obscur concerne le cumul entre, d'une part, les appareils qui relèvent du contexte familial (téléviseur, connexion Internet, ordinateur) et, d'autre part, les appareils qui sont nécessaires pour les activités professionnelles.

Mme Claire Hugon (Ecolo-Groen) soutient bien entendu ce texte. Celui-ci représente une modernisation nécessaire de ces dispositions largement datées. Il était important d'assurer la protection des ordinateurs et smartphones, au vu de l'importance actuelle du numérique dans toute une série d'activités du quotidien. En outre, une information supplémentaire des personnes visées par la saisie sera assurée. C'était nécessaire. L'intervenante aurait cependant souhaité pouvoir aller un cran plus loin à certains égards, en prévoyant notamment que, si une saisie est susceptible d'entraîner des coûts plus importants que ce qu'elle pourrait rapporter, elle ne pourrait pas avoir lieu. Cela n'a pas été possible, ce qui n'empêche cependant pas le soutien plein et entier du groupe Ecolo-Groen à la proposition de loi à l'examen.

M. Nabil Boukili (PVDA-PTB) soutient le texte mais regrette les amendements n°s 1 et 3 qui sont un retour en arrière, et qui visent à retirer le téléviseur de la liste des biens insaisissables et de retirer l'allongement du délai pour procéder à la vente des biens saisis. Pourquoi avoir supprimé du texte ces éléments importants? Ils auraient très bien pu se retrouver dans cette loi-ci.

M. Christoph D'Haese (N-VA) estime qu'il s'indique de mener une réflexion approfondie sur l'industrie de la dette dans son ensemble. À cet égard, il plaide en faveur d'une économie de procédure, citant l'exemple de l'affichage précédant la saisie, qui est une procédure qui coûte beaucoup d'argent au débiteur et sur laquelle il est possible de faire des économies.

gemoderniseerd. Daarnaast is er evenwel de problematiek van het evenwicht tussen enerzijds de schuldeiser en anderzijds de schuldenaar. Het is voorts belangrijk om in dezen ervoor te zorgen dat, zoals eerder reeds gesteld, de schuldeiser van vandaag niet de schuldenaar van morgen wordt.

De spreekster acht het daarom raadzaam om grondig te reflecteren over de zaken die op deze lijst dienen voor te komen. Vele zaken geven geen aanleiding tot discussie. Zij heeft wel bedenkingen met het eerder naar voren geschoven bedrag van 2500 euro voor toestellen en benodigdheden voor de toegang tot het internet, wat ook volgens haar een te hoog bedrag is. Voorts is het haar niet duidelijk wie de waarde van deze goederen zal bepalen. Wie gaat oordelen of een gsm al dan niet meer waard is dan 500 euro? Een gerechtsdeurwaarder is hiervoor alleszins niet opgeleid. Tot slot, is het ook niet duidelijk hoe het zit met de cumulatie van enerzijds de toestellen in het kader van het gezinsleven (tv-toestel, de internetverbinding, de computer) en anderzijds de toestellen die nodig zijn voor de professionele activiteiten.

Mevrouw Claire Hugon (Ecolo-Groen) steunt uiteraard deze tekst, die tot doel heeft in grote mate verouderde bepalingen bij de tijd te brengen. Gezien het huidige belang van digitale technologie in een hele reeks dagelijkse activiteiten kwam het erop aan computers en smartphones tegen beslag te beschermen. Daarnaast zal extra informatie worden verstrekt aan de beslagelagen. Dat was nodig. De spreekster had op bepaalde punten echter graag nog een volgende stap gezet, met name door te bepalen dat een beslaglegging die waarschijnlijk meer zal kosten dan ze zal opbrengen, niet mag plaatsvinden. Dat bleek onmogelijk, maar dat zal de Ecolo-Groen-fractie niet tegenhouden om dit wetsvoorstel ten volle te steunen.

De heer Nabil Boukili (PVDA-PTB) steunt de tekst, maar hij betreurt de amendementen nrs. 1 en 3, die een stap achteruit zijn, omdat ze ertoe strekken het televisietoestel van de lijst van de niet voor beslag vatbare goederen te halen en de termijn om tot de verkoop van de beslagen goederen over te gaan niet te verlengen. Waarom werden die belangrijke elementen uit de tekst weggelaten? Zij hadden zeker hun plaats in dit wetsvoorstel.

De heer Christoph D'Haese (N-VA) is van oordeel dat een grondige reflectie over de schuldindustrie in haar geheel raadzaam is. Hij pleit in dit kader voor een proceseconomische aanpak ervan en geeft hierbij het voorbeeld van de aanplakking die aan het beslag voorafgaat en een procedure betreft die de schuldenaar veel geld kost en waarop kan worden bespaard.

S'agissant des montants proposés en particulier, il se rallie aux observations de Mme Dillen. Il redoute en effet que ces montants soient contestés devant le juge des saisies, ce qui ne favoriserait pas l'économie de procédure. Le membre souligne que la valeur est fixée au moment de la vente forcée et ne correspond pas à la valeur d'achat.

Mme Melissa Depraetere (Vooruit) fait observer que le gouvernement a déposé plusieurs initiatives législatives relatives à la réforme de l'industrie de la dette. Elle se rallie dès lors aux propos de l'intervenant précédent selon lesquels il faut modifier différentes étapes de la chaîne. L'intention doit être de réduire autant que faire se peut les saisies en privilégiant d'abord la recherche d'une solution.

La proposition de loi à l'examen concerne toutefois en particulier l'actualisation de la liste des biens protégés contre la saisie. À la lumière des interventions, l'intervenante constate tout de même une unanimité parmi les membres de la commission concernant certains biens. Comme le fait que les dettes doivent toujours être acquittées et que le recouvrement doit s'effectuer d'une manière conforme à la dignité humaine, y compris en cas de saisie; que la liste doit être actualisée et que certaines mesures doivent être prises pour que tout un chacun ait accès à l'Internet.

S'agissant du montant envisagé de 2500 euros, l'intervenante attire l'attention des membres sur le fait que ce montant figure d'ores et déjà dans la liste (biens nécessaires aux études et au travail). La seule chose qui change, c'est que les appareils pour accéder à l'Internet en font également partie et que le groupe-cible est élargi au conjoint et au cohabitant légal. Le montant vise la valeur totale de ces appareils.

Quant à un éventuel cumul, Mme Depraetere estime que tout un chacun doit pouvoir disposer d'un téléphone mobile avec accès à l'Internet, notamment pour faire des opérations bancaires en ligne, prendre rendez-vous chez le médecin, etc. Ce n'est pas un luxe superflu. Elle souligne toutefois que ces 2500 euros sont applicables aux ordinateurs portables, aux imprimantes, etc. qui sont nécessaires à l'activité professionnelle. Mais prenons le cas d'un ouvrier qui travaille à l'usine et ne peut pas prouver qu'il doit disposer d'un ordinateur pour son travail. Dans ce cas, outre son GSM bien évidemment, un ordinateur et une imprimante seront également protégés au profit du ménage.

La valeur des biens est fixée au moment de la vente, comme c'est déjà également le cas aujourd'hui. On sait en outre que les appareils numériques perdent

Wat in het bijzonder de voorgestelde bedragen betreft, treedt hij de bemerkingen van mevrouw Dillen bij. Hij vreest dan ook betwistingen hierover voor de beslagrechter, wat de proceseconomie niet ten goede zal komen. Het lid stipt aan dat de waardebepaling gebeurt op het ogenblik van de gedwongen verkoop en niet de aankoopwaarde is.

Mevrouw Melissa Depraetere (Vooruit) vestigt er de aandacht op dat de regering een aantal wetgevende initiatieven heeft ingediend met betrekking tot de hervorming van de schuldingstak. Zij is het dan ook eens met de vorige spreker dat de verschillende stappen in de keten moeten worden aangepast. Het moet de bedoeling zijn dat zo weinig mogelijk tot beslag wordt overgegaan; dat vooraf al tot een oplossing wordt gekomen.

Het ter bespreking voorliggende wetsvoorstel betreft evenwel in het bijzonder het actualiseren van de lijst van de tegen beslag beschermde goederen. Afgaande op de betogen stelt zij toch een eensgezindheid over een aantal zaken dienaangaande onder de commissieleden vast. Zoals het feit dat schulden altijd moeten worden betaald en dat dit op een menswaardige manier dient te gebeuren, ook wat een inbeslagname betreft. Dat de lijst aan een update toe is. Dat een aantal maatregelen moeten worden genomen opdat eenieder toegang heeft tot het internet.

Wat het vooropgestelde bedrag van 2500 euro betreft, vestigt de spreker de aandacht van de leden erop dat dit bedrag ook nu al is opgenomen in de lijst (goederen nodig voor studie en werk). Het enige dat verandert is dat toestellen die een toegang tot het internet mogelijk maken hieronder ook vallen en dat de doelgroep wordt uitgebreid tot de echtgenoot en de wettelijk samenwonende. Het bedrag viseert de totale waarde van die toestellen.

Wat een mogelijke cumulatie betreft, is mevrouw Depraetere van oordeel dat eenieder moet kunnen beschikken over een gsm die toegang heeft tot het internet voor onder meer het digitaal bankieren, het maken van doktersafspraken enzovoort. Dit is geen overbodige luxe. Zij benadrukt evenwel dat die 2500 euro van toepassing is op laptops, printers enzovoort die nodig zijn voor het beroep. Maar stel een fabrieksarbeider die niet kan aantonen dat hij voor zijn werk over een computer moet beschikken, dan wordt, naast vanzelfsprekend zijn gsm, eveneens een computer en een printer ten behoeve van het gezin gevrijwaard.

De waarde van de goederen wordt bepaald op het ogenblik van de verkoop, zoals ook nu het geval is. Het is voorts gekend dat digitale toestellen snel in waarde

rapidement de leur valeur. Il est dès lors absurde que le saisi doive, après la vente forcée, acheter un nouvel appareil qui est beaucoup plus cher que celui qui a été vendu par l'huissier de justice.

Le groupe Vooruit considère dès lors l'accès au numérique pour tout un chacun comme un droit de base. Il faut éviter d'arriver à des situations où des enfants sont obligés de cacher l'ordinateur portable sous le lit lorsque passe l'huissier. La protection numérique doit primer.

Mme Marijke Dillen (VB) fait remarquer que son groupe s'abstiendra lors de ce vote-ci, mais qu'il se réserve le droit d'adapter son comportement de vote en séance plénière.

IV. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

Art. 1er

Cet article fixe le fondement constitutionnel de la compétence.

L'article 1er est adopté à l'unanimité.

Art. 2

Cet article modifie l'article 1408 du Code judiciaire.

Mme Melissa Depraetere et consorts présentent l'*amendement n° 1* (DOC 55 0373/002) tendant à remplacer le 1°. L'auteure principale explique que plusieurs orateurs, notamment le Collège des cours et tribunaux, mais également l'*Orde van Vlaamse Balies*, ont indiqué au cours des auditions parlementaires du 20 avril 2021 qu'un poste de radio ne figure jamais sur une liste d'inventaire. Afin de répondre à cette observation et de faire correspondre la proposition de loi à la réalité telle que ces orateurs l'ont exposée, les mots "poste de radio" sont supprimés dans le texte de la proposition de loi, qui est ainsi modifiée.

Les mots "un téléviseur" sont également supprimés car ce type d'appareil a souvent de la valeur et présente donc un intérêt pour les créanciers.

Mme Melissa Depraetere et consorts présentent ensuite l'*amendement n° 2* (DOC 55 0373/002) tendant à remplacer les 2°, 3° et 4°. L'auteure principale explique qu'afin d'améliorer la clarté et la lisibilité du texte et de donner suite aux observations formulées par certains

dalen. Het is dan ook absurd dat de beslagene na de gedwongen verkoop een nieuw, veel duurder, toestel moet kopen dan hetgeen door de gerechtsdeurwaarder werd verkocht.

Een digitale toegang voor eenieder is voor de Vooruitfractie dan ook een basisrecht. De situatie dat kinderen hun laptop moeten verstoppen onder hun bed wanneer de gerechtsdeurwaarder aanklopt, moet worden voorkomen. De digitale bescherming moet voorop staan.

Mevrouw Marijke Dillen (VB) merkt op dat haar fractie zich nu bij de stemming zal onthouden maar zich het recht voorbehoudt om haar stemgedrag naar aanleiding van de plenaire vergadering nog aan te passen.

IV. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

Artikel 1

Dit artikel bevat de grondwettelijke bevoegdheidsgrondslag.

Artikel 1 wordt eenparig aangenomen.

Art. 2

Dit artikel wijzigt artikel 1408 van het Gerechtelijk Wetboek.

Mevrouw Melissa Depraetere c.s. dient *amendement nr. 1* (DOC 55 0373/002) in tot vervanging van de bepaling onder 1. De hoofdindienster legt uit dat tijdens de hoorzittingen van 20 april 2021 een aantal sprekers, met name het College van de hoven en rechtbanken, maar ook de Orde van Vlaamse Balies, hebben aangegeven dat een radiotoestel nooit op een inventarislijst voorkomt. Om tegemoet te komen aan deze opmerking en om het wetsvoorstel in overeenstemming te brengen met de realiteit zoals die door deze sprekers wordt belicht, wordt de tekst van het wetsvoorstel aangepast door het woord "radiotoestel" weg te laten.

Ook de woorden "één televisietoestel" worden niet langer behouden omdat deze toestellen vaak waardevol, en dus voor de schuldeisers van belang zijn.

Vervolgens dient *mevrouw Melissa Depraetere c.s.* *amendement nr. 2* (DOC 55 0373/002) in tot vervanging van de bepalingen onder 2 tot 4. De hoofdindienster legt uit dat omwille van de duidelijkheid en de leesbaarheid alsook om tegemoet te komen aan de opmerkingen van

orateurs au cours des auditions précitées, l'amendement à l'examen tend à conserver les dispositions existantes de l'article 1408, 2° et 3° du Code judiciaire et à seulement les compléter.

Le 2° existant est ainsi formellement étendu aux appareils et au matériel nécessaires pour accéder à l'internet (un ordinateur portable par exemple). En 2023, il n'existe plus la moindre filière d'études ou formation qui ne requiert pas un accès à des plateformes de communication ou à du matériel de cours numériques. L'insaisissabilité ne s'applique toutefois pas au paiement du prix de ces biens. Les livres et autres objets restent, comme auparavant, protégés de la saisie en toutes circonstances.

Ensuite, le 2° est étendu à l'époux ou au cohabitant légal du saisi. Cette extension dispense donc ces personnes de la tâche – souvent complexe – d'apporter la preuve de la propriété des biens visés et elle se situe dans le droit fil de la protection supplémentaire (à l'égard des cohabitants de fait) qui leur revient déjà légalement en raison du caractère officiel qu'ils ont donné à leur cohabitation pour obtenir une sécurité juridique relative.

L'exception déjà prévue au 3° pour les biens strictement nécessaires à des fins professionnelles est étendue à l'époux ou au cohabitant légal du saisi. Il est précisé explicitement que les appareils et le matériel nécessaires pour accéder à l'internet peuvent figurer parmi ces biens.

Le nouveau 6° permettra aux ménages de conserver un ordinateur disposant d'une connexion à l'internet et une imprimante lorsqu'aucun appareil de ce type n'est déjà protégé de la saisie sur la base du 2° ou du 3°. L'objectif de cet ajout est d'éviter l'exclusion numérique autant que possible en permettant au saisi et aux membres de son ménage de continuer à participer effectivement à la société – de plus en plus numérisée – et, par exemple, de postuler un emploi, d'entretenir des contacts avec l'école, d'effectuer des opérations bancaires, etc. Il s'agit d'une condition de base indispensable pour garantir la dignité humaine. Par "ordinateur", il y a lieu d'entendre en premier lieu un véritable ordinateur, portable ou non. Si toutefois le ménage ne dispose que d'une tablette, cet appareil devra rester protégé contre la saisie en vertu de cette disposition. L'insaisissabilité ne s'applique toutefois pas au paiement du prix des biens visés.

een aantal sprekers tijdens voornoemde hoorzittingen ervoor wordt gekozen om de bestaande bepalingen van artikel 1408, 2° en 3°, van het Gerechtelijk Wetboek te behouden en enkel aan te vullen.

Zo wordt de bestaande bepaling onder 2 formeel uitgebreid naar toestellen en benodigdheden voor de toegang tot het internet (bijvoorbeeld een laptop). Anno 2023 is er immers geen studierichting of opleiding meer die geen toegang tot digitale communicatieplatformen, digitaal lesmateriaal enzovoort vereist. De onbeslagbaarheid geldt evenwel niet voor de betaling van de prijs van die goederen. Boeken en overige voorwerpen blijven, zoals voordien, in alle omstandigheden van beslag gevrijwaard.

Daarnaast wordt de bepaling onder 2 uitgebreid tot de echtgenoot of de persoon die wettelijk samenwoont met de beslagene. Deze uitbreiding ontslaat deze personen aldus van de – vaak moeilijke – bewijslast omtrent de eigendom van deze goederen en ligt in lijn met de bijkomende bescherming (tegenover de feitelijk samenwonenden) die hen reeds wettelijk toekomt ten gevolge van het officiële karakter dat zij, teneinde een relatieve juridische zekerheid te verzekeren, hebben gegeven aan hun samenwoning.

Ook de bestaande uitzondering van de bepaling onder 3 voor goederen die volstrekt nodig zijn voor beroepsdoeleinden wordt uitgebreid tot de echtgenoot of persoon die wettelijk samenwoont met de beslagene. Er wordt expliciet verduidelijkt dat onder deze benodigdheden ook de toestellen en de benodigdheden voor de toegang tot het internet kunnen vallen.

Met de nieuwe bepaling onder 6 wordt ervoor gezorgd dat gezinnen één computer met internetverbinding en een printer kunnen behouden wanneer nog geen dergelijke toestellen op basis van de bepalingen onder 2 of 3 van het beslag worden gevrijwaard. Het doel van deze toevoeging is om digitale uitsluiting zoveel als mogelijk tegen te gaan door de beslagene en zijn gezinsleden in staat te stellen om op een doeltreffende manier te blijven deelnemen aan de – alsmat digitaal wordende – samenleving, bijvoorbeeld voor het solliciteren, de contacten met de school, het beheer van bankzaken, enzovoort. Het betreft een noodzakelijke basisvoorwaarde voor een menswaardig bestaan. Met "computer" wordt in eerste instantie een pc of laptop bedoeld. Indien het huishouden evenwel uitsluitend over een tablet zou beschikken dan dient dit toestel op basis van deze bepaling van het beslag gevrijwaard te blijven. De onbeslagbaarheid geldt evenwel niet voor de betaling van de prijs van die goederen.

Le nouveau 7° prévoit une insaisissabilité spécifique pour les téléphones portables. Les auteurs de l'amendement à l'examen soulignent l'importance de protéger, dans les limites financières proposées, un téléphone portable par membre du ménage, de manière à créer le moins de dépendance possible d'un membre du ménage à l'égard de l'autre.

Compte tenu des observations formulées au cours des auditions et dans les avis disponibles concernant le fait que les "biens ayant une valeur sentimentale pour le saisi" représentent une notion nettement trop vague qui entraînerait des problèmes d'application et qui aurait un impact trop important sur le nantissement du créancier, cette partie est totalement supprimée.

Enfin, le délai de quinze jours prévu à l'article 1408, § 3, alinéa 2, du Code judiciaire est porté à vingt-cinq jours afin de l'aligner sur le délai prévu à l'article 1408, § 3, alinéa 1er. Si le délai pour la formulation d'observations, prévu à l'article 1408, § 3, alinéa 1er, est porté de cinq à quinze jours, le délai pour le dépôt d'une copie du procès-verbal de saisie doit également être porté de quinze à vingt-cinq jours. Ces deux délais ne peuvent en effet pas coïncider.

L'amendement n° 1 est adopté à l'unanimité.

L'amendement n° 2 et l'article 2, ainsi modifié, sont successivement adoptés par 11 voix et 5 abstentions.

Art. 3

Cet article porte sur l'article 1520 du même Code.

Mme Melissa Depraetere et consorts présentent l'amendement n° 3 (DOC 55 0373/002) tendant à supprimer cet article précisent que cette problématique sera, le cas échéant, intégrée dans une réforme ultérieure du droit des saisies.

L'amendement n° 3 tendant à supprimer l'article 3 est adopté par 15 voix contre une.

Art. 3 (nouveau)

Mme Melissa Depraetere et consorts présentent l'amendement n° 4 (DOC 55 0373/002) tendant à insérer un nouvel article. Il est en effet ressorti des auditions que le saisi a besoin de davantage d'informations et d'informations plus claires sur les biens qui peuvent

Met de nieuwe bepaling onder 7 wordt een specifieke onbeslagbaarheid ingeschreven voor gsm's. De indieners van de amendementen benadrukken het belang van het, binnen de vooropgestelde financiële limiet, vrijwaren van een gsm per betreffend gezinslid, zodat er zo weinig mogelijk een afhankelijkheid wordt gecreëerd van het ene ten opzichte van het andere gezinslid.

Rekening houdend met hetgeen tijdens de hoorzittingen en in de beschikbare adviezen werd opgemerkt inzake het feit dat "goederen die een emotionele waarde hebben voor de beslagene" een veel te vaag begrip is dat tot toepassingsproblemen zou leiden alsook een te grote impact zou hebben op het onderpand van de schuldeiser, wordt dit onderdeel volledig weggelaten.

Ten slotte wordt, teneinde deze termijn ook af te stemmen op de verhoging van de termijn bepaald in artikel 1408, § 3, eerste lid, de termijn van vijftien dagen, zoals bedoeld in artikel 1408, § 3, tweede lid, verhoogd naar vijftientwintig dagen. Indien de termijn voor opmerkingen in artikel 1408, § 3, eerste lid, van vijf dagen naar vijftien dagen wordt verhoogd, dient de termijn voor neerlegging van het afschrift dientengevolge ook te worden verhoogd van vijftien dagen naar vijftientwintig dagen. Beide termijnen kunnen immers onmogelijk samenvallen.

Amendement nr. 1 wordt eenparig aangenomen.

Amendement nr. 2 en het aldus geamendeerde artikel 2 worden achtereenvolgens aangenomen met 11 stemmen en 5 onthoudingen.

Art. 3

Dit artikel betreft artikel 1520 van hetzelfde Wetboek.

Mevrouw Melissa Depraetere c.s. dient amendement nr. 3 (DOC 55 0373/002) in tot weglating van dit artikel en verduidelijkt dat deze problematiek in voorkomend geval zal worden meegenomen in een latere hervorming van het beslagrecht.

Amendement nr. 3, tot weglating van artikel 3, wordt aangenomen met 15 stemmen tegen 1.

Art. 3 (nieuw)

Mevrouw Melissa Depraetere c.s. dient amendement nr. 4 (DOC 55 0373/002) in tot toevoeging van een nieuw artikel. Uit de hoorzittingen is immers gebleken dat er nood is aan meer en duidelijkere informatie voor de beslagene omtrent welke goederen in beslag kunnen

être saisis mais aussi sur l'existence et le déroulement de la procédure de contestation de la saisie.

C'est pourquoi l'article 1389 du Code judiciaire, qui précise les dispositions que l'exploit de saisie doit contenir sous peine de nullité, est complété par le texte de l'article 1408 du Code judiciaire.

L'amendement n° 4 tendant à insérer un article 3 est adopté à l'unanimité.

L'ensemble de la proposition de loi, telle qu'elle a été modifiée et corrigée sur le plan légistique, est adopté, par vote nominatif, par 11 voix et 5 abstentions.

Résultat du vote nominatif:

Ont voté pour:

Ecolo-Groen: Claire Hugon, Olivier Vajda, Stefaan Van Hecke;

PS: Laurence Zanchetta, Patrick Prévot;

MR: Philippe Goffin, Philippe Pivin;

cd&v: Koen Geens;

PVDA-PTB: Nabil Boukili;

Open Vld: Tania De Jonge;

Vooruit: Melissa Depraetere.

Ont voté contre: nihil.

Se sont abstenus:

N-VA: Christoph D'Haese, Sophie De Wit, Kristien Van Vaerenbergh;

VB: Katleen Bury, Marijke Dillen.

La rapporteure,

La présidente,

Laurence Zanchetta

Kristien Van Vaerenbergh

Articles nécessitant une mesure d'exécution (article 78.2, alinéa 4, du Règlement): *nihil*.

en mogen worden genomen alsook omtrent het bestaan en het verloop van de procedure tot betwisting van het beslag.

Om die reden wordt artikel 1389 van het Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt welke bepalingen het beslagexploot op straffe van nietigheid moet bevatten, aangevuld met de tekst van artikel 1408.

Amendement nr. 4, tot invoeging van een nieuw artikel, wordt eenparig aangenomen.

Het gehele aldus geamendeerde en wetgevingstechnisch verbeterde wetsvoorstel wordt bij naamstemming aangenomen met 11 stemmen en 5 onthoudingen.

De naamstemming is als volgt:

Hebben voorgestemd:

Ecolo-Groen: Claire Hugon, Olivier Vajda, Stefaan Van Hecke;

PS: Laurence Zanchetta, Patrick Prévot;

MR: Philippe Goffin, Philippe Pivin;

cd&v: Koen Geens;

PVDA-PTB: Nabil Boukili;

Open Vld: Tania De Jonge;

Vooruit: Melissa Depraetere.

Hebben tegengestemd: nihil.

Hebben zich onthouden:

N-VA: Christoph D'Haese, Sophie De Wit, Kristien Van Vaerenbergh;

VB: Katleen Bury, Marijke Dillen.

De rapportrice,

De voorzitter,

Laurence Zanchetta

Kristien Van Vaerenbergh

Artikelen die een uitvoeringsmaatregel vereisen (artikel 78.2, vierde lid, van het Reglement): *nihil*.

ANNEXES

A. Audition du 20 avril 2021 (réunion de la matinée) de Mmes Anne-Marie Engels et Ann Van De Vyver, représentantes du Collège des cours et tribunaux; M. Jan Meerts, représentant de l'Orde van Vlaamse Balies; M. Pierre Henry, représentant d'AVOCATS.BE et Mme Caroline De Mey, représentante de la Chambre nationale des huissiers de justice

1. Procédure

Mme Kristien Van Vaerenbergh, présidente de la Commission de la Justice, donne lecture de l'article 28, 2bis, du règlement de la Chambre:

"En cas d'auditions [...] il est demandé aux orateurs de préciser explicitement au début de l'audition:

1° s'ils sont ou ont été associés à quelque autre titre que ce soit à des initiatives relatives à la législation à l'examen, et

2° s'ils sont rémunérés pour leur contribution à l'audition, et le cas échéant, par quelle instance".

La présidente invite les orateurs à répondre à ces questions.

Les orateurs invités répondent successivement aux questions par la négative.

2. Exposés

a. Exposés de Mmes Anne-Marie Engels et Ann Van De Vyver, représentantes du Collège des cours et tribunaux

Mme Anne-Marie Engels indique s'exprimer à la fois en tant que juge des saisies du tribunal de première instance du Brabant Wallon et comme représentante et porte-parole de la plateforme des juges des saisies francophones.

Concernant l'article 2 de la proposition de loi, l'intervenante n'émet pas de remarque précise, ni d'objection, au sujet de l'intégration de la planche à repasser et d'un téléviseur à la liste des biens insaisissables. L'oratrice trouve par contre désuète et inutile l'idée d'y placer le poste de radio, sauf éventuellement les modèles les plus modernes (DAB+). Selon son expérience, jamais

BIJLAGEN

A. Hoorzitting van 20 april 2021 (voormiddagvergadering) met de dames Anne-Marie Engels en Ann Van De Vyver, vertegenwoordigsters van het College van hoven en rechtbanken; de heer Jan Meerts, vertegenwoordiger van de Orde van Vlaamse Balies; de heer Pierre Henry, vertegenwoordiger van AVOCATS.BE en mevrouw Caroline De Mey, vertegenwoordigster van de Nationale Kamer van gerechtsdeurwaarders

1. Procedure

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh, voorzitter van de commissie voor Justitie, geeft lezing van artikel 28, 2bis, van het Reglement van de Kamer:

"Bij hoorzittingen (...) wordt sprekers gevraagd om bij het begin van de hoorzitting duidelijk te vermelden of ze:

1° in een andere hoedanigheid betrokken zijn of geweest zijn bij initiatieven betreffende de voorliggende wetgeving, en

2° betaald worden voor de bijdrage aan de hoorzitting en in voorkomend geval door welke instantie."

De voorzitter vraagt de sprekers deze vragen te beantwoorden.

De genodigde sprekers antwoorden achtereenvolgens ontkennend op de vragen.

2. Uiteenzettingen

a. Uiteenzettingen van de dames Anne-Marie Engels en Ann Van De Vyver, vertegenwoordigsters van het College van hoven en rechtbanken

Mevrouw Anne-Marie Engels wijst erop dat ze zowel in de hoedanigheid van beslagrechter van de rechtbank van eerste aanleg van Waals-Brabant spreekt als in de hoedanigheid van vertegenwoordigster en woordvoerder van het platform van Franstalige beslagrechters.

Wat artikel 2 van het wetsvoorstel betreft, heeft de spreker geen specifieke opmerkingen noch bezwaren aangaande het voorstel om de strijkplank en het televisietoestel toe te voegen aan de lijst met niet voor beslag vatbare goederen. De spreker vindt het daarentegen achterhaald en nutteloos om ook het radiotoestel in die lijst op te nemen, tenzij het eventueel om modernere

un poste de radio ne figure dans les inventaires des saisies-exécutions mobilières.

Au niveau du second point de cet article 2 qui évoque le matériel permettant d'accéder à internet, au choix du saisi, jusqu'à cinq cent euros par ménage, l'intervenante souligne que très peu d'ordinateurs et smartphones se trouvent saisis dans les faits, sans doute par respect pour la loi de protection de la vie privée. Pour Mme Engels, l'article 1408 du Code judiciaire fournit déjà un arsenal législatif précis à ce sujet. Y sont déjà déclarés insaisissables, tous les ordinateurs des adolescents et jeunes adultes aux études, sans prévoir de plafond, ce qui semble plus réaliste que les 500 euros évoqués dans la proposition, montant vite dépassé pour ce type de matériel. De même, une limite de 2 500 euros, plus importante que celle suggérée par la proposition de loi, figure déjà dans cet article 1408 au sujet des biens indispensables à la profession du saisi (ordinateur et smartphone compris). Selon l'oratrice, un ordinateur et un smartphone sont donc déjà juridiquement insaisissables pour un ménage de cinq personnes par exemple. Pour des cas impliquant un couple de chômeurs ou de pensionnés, Mme Engels propose de maintenir la législation actuelle, en y ajoutant une disposition signifiant qu'à défaut de l'application des points 2 et 3 du premier paragraphe de l'article 1408 du Code judiciaire, un ordinateur ou un appareil permettant de se connecter à internet ne peut être saisi.

Il apparaît important à l'intervenante de maintenir un certain équilibre entre les intérêts du créancier et ceux du débiteur. Il est donc nécessaire de ne pas trop allonger la liste des biens insaisissables pour conserver une assiette de saisissabilité.

Dans le point 3 de ce second article de la proposition, l'oratrice relève l'idée, à priori séduisante et intéressante, d'ajouter à la liste un ou plusieurs biens ayant une valeur sentimentale pour le saisi, à concurrence d'une valeur du jour de 400 euros pour le bien visé. Mme Engels souligne néanmoins le problème de la charge de la preuve impliquant de croire le débiteur sur parole. Au niveau pratique, l'intervenante signale n'avoir jamais vu de saisies de bijoux dans les procédures et si ce type de biens devait être saisi, le plafond de 400 euros se trouverait vite dépassé. Quant à la plupart des meubles

toestellen zou gaan (DAB+). Uit haar ervaring weet ze dat een radiotoestel nooit voorkomt in de inventaris voor het uitvoerend beslag op roerende goederen.

Betreffende het tweede punt van dit artikel 2 (over de apparatuur om toegang te krijgen tot het internet en waarvan een deel ten belope van vijfhonderd euro per huishouden, naar keuze van de beslagene, in beslag mag worden genomen) benadrukt de sprekerster dat in werkelijkheid slechts heel weinig computers en smartphones in beslag worden genomen, wat ongetwijfeld te maken heeft met de inachtneming van de wet op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Mevrouw Engels is van oordeel dat artikel 1408 van het Gerechtelijk Wetboek hiertoe al voldoende wetgevende middelen aanreikt. Dat artikel bepaalt dat alle computers van studerende tieners en jongvolwassenen zonder grensbedrag niet vatbaar zijn voor beslag, wat realistischer lijkt dan de vijfhonderd euro waarvan het voorstel gewag maakt; dat bedrag wordt voor dergelijk materiaal trouwens al gauw overschreden. Bovendien bevat datzelfde artikel 1408 met betrekking tot de goederen die de beslagene nodig heeft om zijn beroep te kunnen uitoefenen (computer en smartphone inbegrepen) een grensbedrag van 2 500 euro – wat meer is dan het bedrag dat in het wetsvoorstel wordt voorgesteld. Volgens de sprekerster betekent dit dat een computer en een smartphone voor een gezin van bijvoorbeeld vijf personen juridisch gezien al niet voor beslag vatbaar zijn. Voor de gevallen die betrekking hebben op een echtpaar van werklozen of gepensioneerden stelt mevrouw Engels voor de huidige wetgeving te behouden en er een belangrijke bepaling aan toe te voegen, namelijk dat indien artikel 1408, § 1, 2° en 3°, van het Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing is, er geen beslag mag worden gelegd op een computer of een toestel om een verbinding te maken met het internet.

Volgens de sprekerster is het belangrijk dat een zeker evenwicht tussen de belangen van de schuldeiser en die van de schuldenaar wordt behouden. Het is daarom nodig dat de lijst met niet voor beslag vatbare goederen niet te lang wordt, zodat er een voldoende grote basis voor beslagbaarheid overblijft.

Wat het derde punt van artikel 2 van het voorstel betreft, vindt de sprekerster het *a priori* een aantrekkelijk en interessant idee om de lijst uit te breiden met een of meer goederen die voor de beslagene een sentimentele waarde hebben, ten belope van een dagwaarde van 400 euro voor het bedoelde voorwerp. Mevrouw Engels benadrukt evenwel dat zich een probleem stelt op het vlak van de bewijslast, waardoor men de schuldenaar op zijn woord zal moeten geloven. De sprekerster merkt op dat ze het in de praktijk bij die procedures nog nooit heeft meegeemaakt dat beslag wordt gelegd op juwelen en dat, mocht

anciens ou en kit, l'oratrice signale leur dépréciation, ce qui réduit encore de fait l'assiette de saisissabilité.

Le point 4 de l'article 2 de la proposition de loi, qui vise à prolonger, de cinq à quinze jours, le délai accordé au débiteur pour fournir d'éventuelles observations, est accueilli favorablement par Mme Engels. L'oratrice y voit une excellente chose permettant à la personne visée de consulter plus facilement un avocat, action relativement rare jusqu'à présent pour ce type de procédure.

De même, l'intervenante salue le contenu de l'article 3 qui laisse désormais quarante-cinq jours, au lieu d'un mois, entre la remise du procès-verbal et la vente des biens saisis. Cette évolution de la législation permettrait en effet au débiteur de trouver une solution quant au remboursement de sa dette.

En conclusion, Mme Engels rappelle l'importance de l'équilibre à maintenir entre les droits du créancier et ceux du débiteur, qui doit pouvoir bénéficier d'un minimum vital. Il semble essentiel à l'intervenante qu'une décision judiciaire puisse toujours être exécutée correctement afin d'éviter le recouvrement par des sociétés privées, parfois peu scrupuleuses quant aux méthodes utilisées, ou par un créancier tenté de se faire justice lui-même.

D'autre part, l'oratrice constate que, dans la pratique, seules 20 % des saisies-exécutions mobilières aboutissent effectivement à une vente des biens après trente jours. Pour les autres, la vente constitue un simple moyen de pression afin d'obtenir la conclusion d'un plan d'apurement. Mme Engels se montre toutefois inquiète face aux méthodes de certains huissiers de justice qui n'hésitent pas à saisir des biens mobiliers dont on sait très bien qu'ils ne seront pas vendus. Il est pourtant parfois d'emblée évident que le coût de l'enlèvement et de la procédure de saisie d'une voiture de bas de gamme de douze ans d'âge sera plus élevé que le prix de vente. Cette menace de vente constitue donc une forme d'outil de pression sur le débiteur.

Pour terminer, l'intervenante suggère au législateur de compléter les dispositions relatives à la saisie-exécution mobilière en imposant au créancier un choix entre une vente effective du bien, après un second ou un troisième

zulus toch gebeuren, de bovengrens van 400 euro snel zou worden bereikt. Wat de meeste oude meubelen of meubelen als zelfbouwpakket betreft, wijst de sprekerster op hun dalende waarde, waardoor de basis voor beslagbaarheid nog kleiner wordt.

Mevrouw Engels kan zich vinden in punt 4 van artikel 2 van het wetsvoorstel, dat ertoe strekt de termijn waarbinnen de beslagene zijn opmerkingen kan mededelen te verlengen van vijf naar vijftien dagen. De sprekerster vindt dit een uitstekende maatregel, waardoor de betrokkene gemakkelijker ten rade zou kunnen gaan bij een advocaat, wat bij dergelijke procedures tot op heden vrij zelden gebeurt.

De sprekerster juicht tevens de inhoud van artikel 3 toe. Dat artikel strekt ertoe de periode tussen de afgifte van het proces-verbaal en de verkoop van de beslagen goederen op te trekken van een maand naar 45 dagen. Door die wijziging van de wetgeving zou de schuldenaar immers een oplossing kunnen vinden om zijn schulden terug te betalen.

Tot besluit wijst mevrouw Engels erop dat het belangrijk is het evenwicht te vrijwaren tussen de rechten van de schuldeiser en die van de schuldenaar, die over een vitaal minimum moet kunnen beschikken. Voor de sprekerster is van het wezenlijk belang dat een uitspraak van de rechter steeds correct kan worden uitgevoerd om te voorkomen dat de invordering wordt gedaan door privébedrijven, die soms weinig scrupuleus te werk gaan, of door een schuldeiser die in de verleiding komt het recht in eigen handen te nemen.

Anderzijds stelt de sprekerster vast dat in de praktijk slechts 20 % van de uitvoerende beslagen van roerende goederen daadwerkelijk leiden tot een verkoop van de goederen na dertig dagen. In de andere gevallen is de dreiging met verkoop louter een manier om druk te zetten om een afbetalingsplan overeen te komen. Mevrouw Engels toont zich echter bezorgd over de methodes van sommige gerechtsdeurwaarders die er niet voor terugdeinzen beslag te leggen op roerende goederen waarvan men heel goed weet dat ze nooit zullen worden verkocht. Nochtans is het soms meteen al duidelijk dat de kosten voor het wegnemen en in beslag nemen van een goedkope, twaalf jaar oude auto hoger zullen zijn dan de verkoopprijs. Die dreiging met verkoop is dus een manier om druk uit te oefenen op de schuldenaar.

Tot slot oppert de sprekerster dat de wetgever de bepalingen inzake het uitvoerend beslag van roerende goederen zou aanvullen met de verplichting voor de schuldeiser om na een tweede of een derde verkoopdag

jour de vente dont il n'a pas été fait usage, et un abandon de la procédure de saisie-exécution mobilière.

Mme Ann Van De Vyver s'exprime au nom des juges des saisies flamands. La première remarque de l'intervenante à propos de la proposition de loi concerne la notion d'appareils permettant d'accéder à internet et l'intégration éventuelle à cette liste de biens insaisissables de consoles de jeux de type Playstation qui offrent également la possibilité de surfer sur le réseau.

L'oratrice poursuit au sujet de la procédure et de l'idée de prolongation du délai, de cinq à quinze jours, accordé au débiteur pour fournir d'éventuelles observations au juge. Selon *Mme Van De Vyver*, cette décision impliquerait d'allonger également la période prévue par l'article 1408 du Code judiciaire à propos de la période légale de dépôt d'un exploit de saisie au greffe, afin d'éviter que la fin des deux périodes ne coïncident et pour laisser du temps au débiteur d'entreprendre une démarche.

L'intervenante souligne que la compréhension des exploits de saisie n'est pas si évidente car ces textes ne sont pas toujours uniformes, clairs et faciles d'accès pour le débiteur. Elle constate également que, dans la plupart des cas de litige, l'exploit de saisie n'est pas déposé au greffe dans le délai imparti de quinze jours. *Mme Van De Vyver* rappelle que, selon l'article 1408, le débiteur peut déposer lui-même cet exploit de saisie, ce qui est rarement le cas. La procédure débute donc souvent après quinze jours, par une opposition à la saisie ou par le dépôt d'une liste de remarques par le conseiller du débiteur. L'oratrice est donc d'avis qu'il serait également judicieux de prolonger la période légale de dépôt d'un exploit de saisie au greffe de dix jours, ce qui ferait passer les deux délais à, respectivement, quinze et quarante-cinq jours.

b. Exposé de M. Jan Meerts, représentant de l'Orde van Vlaamse Balies (OVb)

M. Jan Meerts signale qu'il s'exprime également au nom de Mr Pierre Henry, représentant d'AVOCATS.BE, et qu'il se fait donc ici le porte-parole des avocats de tout le pays. L'orateur salue d'emblée le fait que les auteurs de la proposition de loi ont tenu compte des

waarvan geen gebruik werd gemaakt, te kiezen tussen de daadwerkelijke verkoop van het goed en het afzien van de procedure inzake uitvoerend beslag van roerend goed.

Mevrouw Ann Van De Vyver spreekt namens de Vlaamse beslagrechters. De eerste opmerking van de sprekerster in verband met het wetsvoorstel betreft de toestellen waarmee men toegang kan krijgen tot het internet, meer bepaald het feit dat *game stations* (Playstation en dergelijke) eveneens de mogelijkheid bieden om op het internet te surfen en dus mogelijk zouden vallen onder de voormelde lijst van niet voor beslag vatbare goederen.

De sprekerster gaat voorts in op de procedure en op het voorstel om de aan de schuldenaar toegekende termijn binnen dewelke hij eventuele opmerkingen aan de rechter kan bezorgen, van 5 dagen op 15 dagen te brengen. Volgens mevrouw Van De Vyver moet die beslissing ook leiden tot een verlenging van de in artikel 1408 van het Gerechtelijk Wetboek vermelde wettelijke termijn om een exploit van beslag ter griffie te deponeren. Men moet immers voorkomen dat beide termijnen gelijktijdig aflopen en de schuldenaar moet de tijd krijgen om stappen te ondernemen.

De sprekerster benadrukt dat het niet zo vanzelfsprekend is de exploit van beslag te begrijpen omdat de tekst ervan niet altijd eenvormig is, de inhoud voor schuldeiser niet altijd duidelijk is en hij er niet altijd gemakkelijk toegang tot heeft. Zij stelt eveneens vast dat bij de meeste geschillen het exploit van beslag niet binnen de toegekende termijn van vijftien dagen ter griffie wordt gedeponerd. Mevrouw Van De Vyver herinnert eraan dat op grond van artikel 1408 de schuldenaar zelf het exploit van beslag kan deponeren, maar dat zulks zelden gebeurt. De procedure gaat daarom vaak van start na vijftien dagen, als gevolg van verzet tegen het beslag of van het deponeren van een lijst met opmerkingen door de raadsman- of vrouw van de schuldenaar. De sprekerster meent derhalve dat het ook goed zou zijn de wettelijke termijn voor het deponeren ter griffie van een exploit van beslag te verlengen met tien dagen; zulks zou ervoor zorgen dat de termijnen respectievelijk vijftien en vijfenveertig dagen zouden bedragen.

b. Uiteenzetting van de heer Jan Meerts, vertegenwoordiger van de Orde van Vlaamse Balies (OVb)

De heer Jan Meerts stipt aan dat hij ook spreekt namens de heer Pierre Henry, vertegenwoordiger van AVOCATS.BE, en dat hij dus optreedt als woordvoerder van alle advocaten in heel het land. De spreker toont zich om te beginnen verheugd dat de indieners van

recommandations formulées lors des auditions organisées dans le cadre de la proposition de loi du 8 juin 2017, visant à modifier le Code judiciaire en ce qui concerne les biens insaisissables.

M. Meerts souligne que l'OVB et AVOCATS.BE partagent le souci, déjà exprimé, de parvenir à un équilibre entre les droits du créancier et un minimum de protection pour le débiteur. L'intervenant confirme que les deux Ordres sont favorables à la modification de l'article 1408 du Code judiciaire. Il estime que la liste des biens insaisissables doit être évolutive et qu'il convient de l'adapter en fonction des mutations de la société. L'orateur craint qu'en cas de non mise à jour de la liste, le débiteur trop affecté puisse être davantage tenté par une procédure d'insolvabilité (règlement collectif des dettes ou faillite), situation qui ne serait pas non plus dans l'intérêt du créancier. Appuyant les propos de Mme Engels, l'intervenant plaide pour le maintien de mesures plus humaines pour le débiteur, plutôt que pour la notion de minimum vital pouvant porter atteinte la dignité humaine.

M. Meerts appuie les propositions d'adaptations prévues par la proposition de loi, notamment l'ajout d'une planche à repasser, d'un téléviseur et d'un poste de radio à la liste des biens insaisissables. L'OVB et AVOCATS.BE se réjouissent de l'intégration des appareils et du matériel nécessaire pour accéder à internet (article 2, 1°). L'intervenant souligne tout l'intérêt de mentionner spécifiquement l'imprimante qui, bien que ne donnant pas directement accès au réseau, constitue un matériel essentiel pour chacun. Pour l'orateur, cette précision permettrait d'éviter toute ambiguïté et interprétation litigieuse tout en augmentant la sécurité juridique devant le juge des saisies. M. Meerts recommande en outre de prévoir des limites à l'insaisissabilité de cette catégorie de biens. Même si la sagesse de l'huissier de justice doit prévaloir lors de la procédure de saisie, il semble opportun à l'intervenant de préciser que les appareils et le matériel permettant d'accéder à internet sont désormais insaisissables jusqu'à une valeur 500 euros par membre du ménage, au moment de la saisie et au choix du débiteur.

L'orateur estime que la numérotation suggérée pourrait être simplifiée. La proposition de loi insère cette nouvelle

het wetsvoorstel rekening hebben gehouden met de aanbevelingen die werden geformuleerd tijdens de hoorzittingen in verband met het op 8 juni 2017 ingediende wetsvoorstel tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de niet voor beslag vatbare goederen (DOC 54 2515/001).

De heer Meerts beklemtoont dat de OVB en AVOCATS.BE het eens met zijn de al aangehaalde bevestiging dat een evenwicht moet worden gevonden tussen de rechten van de schuldeiser en een minimum aan bescherming voor de schuldenaar. De spreker bevestigt dat beide Ordes voorstander zijn van de wijziging van artikel 1408 van het Gerechtelijk Wetboek. Hij meent dat de lijst van niet voor beslag vatbare goederen moet evolueren en moet worden aangepast aan de evoluties binnen de samenleving. De spreker vreest dat indien de lijst niet wordt aangepast, de betrokkene die te diep in de schulden zit, zich meer aangetrokken zou kunnen voelen tot een insolventieprocedure (collectieve schuldenregeling of faillissement), hetgeen evenmin in het belang van de schuldeiser zou zijn. De spreker schaaft zich achter de uiteenzetting van mevrouw Engels en pleit ervoor ten aanzien van de schuldenaar menselijkere maatregelen te blijven toepassen, in plaats van gebruik te maken van het bestaansminimum, aangezien dat de menselijke waardigheid kan schenden.

De heer Meerts is voorstander van de in het wetsvoorstel vervatte wijzigingen, in het bijzonder de toevoeging van een strijklank, een televisietoestel en een radiotoestel aan de lijst van niet voor beslag vatbare goederen. De OVB en AVOCATS.BE zijn verheugd dat de toestellen en benodigdheden om toegang te krijgen tot het internet in de lijst werden opgenomen (artikel 2, 1°). De spreker benadrukt dat het van belang is specifiek de printer te vermelden, want dat toestel is voor eenieder van wezenlijk belang, hoewel het niet rechtstreeks toegang geeft tot het internet. Volgens de spreker zou dankzij die verduidelijking elke dubbelzinnigheid en elke betwistbare interpretatie worden voorkomen en zou tegelijk de rechtszekerheid in een procedure voor de beslagrechter groter worden. De heer Meerts beveelt voorts aan grenzen te stellen aan de onmogelijkheid om dergelijke goederen in beslag te nemen. Weliswaar moet tijdens de beslagprocedure de wijsheid van de gerechtsdeurwaarder de bovenhand krijgen, maar het lijkt de spreker niettemin wenselijk te vermelden dat de toestellen en benodigdheden voor toegang tot het internet voortaan niet in beslag kunnen worden genomen, voor zover de waarde ervan niet hoger is dan 500 euro per gezinslid, op het moment van het beslag en rekening houdend met de keuze van de schuldenaar.

De spreker meent dat de voorgestelde nummering zou kunnen worden vereenvoudigd. Het wetsvoorstel strekt

catégorie de biens insaisissables à l'article 1408, § 1 du Code judiciaire, 2°. Par conséquent, la catégorie reprise sous 2° deviendra la catégorie reprise sous 3°, et ainsi de suite. M. Meerts se demande s'il ne serait pas plus pratique d'ajouter les nouvelles catégories en fin de liste afin d'éviter de devoir renuméroter l'ensemble.

L'OVB et AVOCATS.BE saluent le fait que leurs recommandations concernant la reprise des biens ayant une valeur sentimentale dans la liste des biens insaisissables aient été suivies. Même si l'intégration et la précision de cette notion dans la liste peut donner lieu à des discussions sur ce qui constitue un bien ayant une valeur sentimentale, cette évolution semble très positive à l'orateur.

La proposition de loi prévoit également un allongement du délai d'opposition, quinze jours au lieu de cinq, afin que le débiteur dispose de davantage de temps pour s'informer sur la question, fournir des remarques et, le cas échéant, consulter un avocat. L'intervenant se rallie à la suggestion de Mme Van De Vyver concernant la prolongation du second délai, soit de trente à quarante-cinq jours, entre la remise du procès-verbal et la vente des biens saisis.

Pour terminer, M. Meerts estime également qu'il serait utile de prolonger le délai d'un mois durant lequel le débiteur doit communiquer ses observations à l'huissier de justice. L'orateur constate que dans les faits, la date de la vente est en général plutôt ultérieure à un mois par rapport à la date de la saisie

c. Exposé de M. Pierre Henry, représentant d'AVOCATS.BE

L'intervenant confirme la position commune des deux Ordres sur la question. M. Henry insiste sur l'importance de la prolongation des délais car la consultation d'un avocat, dans le cadre de l'aide juridique de seconde ligne, nécessite du temps supplémentaire.

d. Exposé de Mme Caroline De Mey, représentante de la Chambre nationale des huissiers de justice

Mme Caroline De Mey souligne toute l'importance de la prise en compte de l'expérience pratique des huissiers de justice, impliqués dans les procédures de recouvrement de dettes et confrontés à la problématique des biens insaisissables, dans le cadre de la proposition de modernisation de la loi.

ertoe die nieuwe categorie van niet voor beslag vatbare goederen op te nemen in artikel 1408, § 1, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek. De categorie vermeld in het 2° wordt bijgevolg de categorie vermeld in het 3° enzovoort. De heer Meert vraagt zich af of het niet praktischer zou zijn de nieuwe categorieën op het einde van de lijst in te voegen, zodat niet alles moet worden vernummerd.

De OVB en AVOCATS.BE zijn verheugd dat gevolg werd gegeven aan hun aanbevelingen betreffende de opname van de goederen met gevoelswaarde in de lijst van niet voor beslag vatbare goederen. De opname ervan in de lijst en de nauwkeurigheid van het begrip kunnen weliswaar aanleiding geven tot discussies over wat precies een goed met gevoelswaarde is, maar toch vindt de spreker dit een heel positieve evolutie.

Het wetsvoorstel strekt er eveneens toe de termijn voor verzet van 5 op 15 dagen te brengen, teneinde de schuldenaar meer tijd te geven om zich te informeren over de zaak, opmerkingen te bezorgen en zo nodig een advocaat te raadplegen. De spreker is het eens met de suggestie van mevrouw Van De Vyver aangaande de verlenging van de tweede termijn, namelijk die tussen de afgifte van het proces-verbaal en de verkoop van de in beslag genomen goederen; die van 30 op 45 dagen zou moeten worden gebracht.

Tot slot meent de heer Meerts dat het ook nuttig zou zijn de termijn waarbinnen de schuldeiser zijn opmerkingen aan de gerechtsdeurwaarder moet bezorgen, te verlengen met een maand. De spreker stelt vast dat in de praktijk de datum van de verkoop doorgaans meer dan een maand na de datum van het beslag ligt.

c. Uiteenzetting van de heer Pierre Henry, vertegenwoordiger van AVOCATS.BE

De spreker bevestigt dat beide Ordes een gemeenschappelijk standpunt hebben ingenomen. De heer Henry benadrukt dat het belangrijk is dat de termijnen worden verlengd, want de raadpleging van een advocaat in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand vergt bijkomende tijd.

d. Uiteenzetting van mevrouw Caroline De Mey, vertegenwoordigster van de Nationale Kamer van gerechtsdeurwaarders

Mevrouw Caroline De Mey beklemtoont hoe belangrijk het is dat met betrekking tot het wetsvoorstel tot modernisering van de wet rekening wordt gehouden met de praktische ervaring van de gerechtsdeurwaarders, aangezien zij betrokken zijn bij de schuldinvoeringsprocedures en geconfronteerd worden met het vraagstuk van de niet voor beslag vatbare goederen.

La représentante des huissiers de justice belges est favorable à une actualisation de la liste des biens insaisissables, à l'heure où le temps des saisies de chèvres ou brebis est révolu depuis longtemps. Les outils informatiques font désormais partie du quotidien et l'oratrice considère qu'il est important de ne pas pouvoir mettre en danger les droits élémentaires de la personne en difficulté en la privant d'accès à internet.

L'intervenante est favorable à l'adoption d'une législation précise et claire, garantissant une sécurité juridique et un cadre légal pour les différents acteurs impliqués. Si la garantie d'un État de droit implique un remboursement des dettes, l'article 1408 garantit également au débiteur le droit de vivre dans des conditions humainement dignes. Le rôle de l'huissier de justice est important selon Mme De Mey. En établissant un inventaire sur place, il permet de concilier les intérêts du créancier et du débiteur. Si chaque situation est différente et chaque bilan compliqué à établir, le législateur doit créer un cadre qui permette à l'huissier de justice de déterminer la manière dont le dossier peut être résolu au mieux, par un remboursement échelonné, une intervention du CPAS ou un règlement collectif de la dette. La vente immédiate prive malheureusement le propriétaire de son bien mais, dans la procédure préalable de saisie mobilière, le débiteur reste propriétaire des biens et conserve son autonomie financière tout en essayant de trouver un accord sur les moyens et délais de paiement.

Pour l'oratrice, l'huissier de justice joue un rôle important de signal d'alarme pour le débiteur. Après différentes tentatives de dialogue restées sans réponse, il se doit de chercher une solution permettant de débloquent une situation devenue compliquée. Pour Mme De Mey, contrairement à une idée souvent véhiculée, la vente forcée est plutôt l'exception et n'est pas l'objectif final d'une procédure de saisie. La saisie mobilière tient en fait lieu de signal d'alarme. C'est un compromis aboutissant à une solution équitable, réalisable pour le débiteur et acceptable pour le créancier, qui constitue l'objectif de l'huissier de justice afin d'aboutir à la meilleure solution pour les personnes et la société. Selon l'intervenante, une issue favorable est trouvée dans la majorité des cas si la coopération entre les parties s'avère efficace et positive, généralement sous la forme d'un remboursement étalé dans le temps. La représentante des huissiers de justice insiste donc sur le fait qu'une saisie des biens

De vertegenwoordigster van de Belgische gerechtsdeurwaarders vindt het goed dat de lijst van niet voor beslag vatbare goederen wordt geactualiseerd; de tijd dat nog op geiten of schapen beslag kon worden gelegd, ligt immers al ver achter ons. Aangezien de informatiemiddelen deel uitmaken van ons dagelijks leven acht de spreker het belangrijk dat de elementaire rechten van een persoon in moeilijkheden niet in het gedrang kunnen komen door hem de toegang tot het Internet te ontnemen.

De spreker is voorstander van een precieze en duidelijke wetgeving waarbij de rechtszekerheid wordt gewaarborgd en een wettelijk kader wordt geschapen voor de verscheidene betrokken actoren. Het waarborgen van de rechtsstaat mag dan wel impliceren dat schulden worden terugbetaald, artikel 1408 waarborgt de schuldenaar evenzeer het recht op een leven in menswaardige omstandigheden. Volgens mevrouw De Mey speelt de gerechtsdeurwaarder een belangrijke rol. Doordat hij ter plaatse een inventaris opmaakt, maakt hij het mogelijk de belangen van schuldeiser en schuldenaar te verzoenen. Hoewel elke situatie verschillend is en elke balans moeilijk op te maken is, moet de wetgever een kader creëren, waarbij de gerechtsdeurwaarder kan bepalen hoe het dossier het beste kan worden opgelost, namelijk via een in de tijd gespreide terugbetaling, een bemiddeling vanwege het OCMW of een collectieve schuldenregeling. Door een onmiddellijke verkoop verliest de eigenaar helaas zijn goed maar in de voorafgaande procedure van roerend beslag blijft de schuldenaar eigenaar van zijn goederen en blijft hij in de periode dat hij een akkoord over de betalingsmiddelen en -termijnen probeert te vinden, financieel zelfstandig.

Volgens de spreker heeft de gerechtsdeurwaarder een belangrijke signaalfunctie jegens de schuldenaar. Na verscheidene vergeefse pogingen om de dialoog tussen schuldeiser en schuldenaar weer op gang te brengen, moet hij immers een oplossing vinden waarmee een complex geworden situatie vlot kan worden getrokken. In tegenstelling tot wat vaak wordt beweerd, vormt een gedwongen verkoop eerder de uitzondering en is het niet het einddoel van een beslag. Het roerend beslag is in feite een wake-up call, aldus mevrouw De Mey. Het einddoel is een compromis, dat tot een oplossing leidt die billijk is, haalbaar voor de schuldenaar en aanvaardbaar voor de schuldeiser. Dat compromis is het doel van de gerechtsdeurwaarder teneinde voor de betrokken personen en voor de samenleving tot de beste oplossing te komen Volgens de spreker kennen de meeste gevallen, mits een efficiënte en positieve samenwerking tussen de partijen tot stand komt, een

meubles n'est jamais le stade final d'une procédure de recouvrement.

Selon Mme De Mey, il arrive que les frais de vente soient plus élevés que la valeur des biens saisis. Il est dès lors souhaitable que les huissiers de justice aient la possibilité d'organiser des ventes forcées manquant d'éthique. Selon l'oratrice, il est plus intéressant et utile de prévoir un plan de remboursement, un règlement collectif de dettes ou une médiation avec le CPAS concerné. Dans le cas contraire, toute absence de solution entraîne une situation qui réduit à néant les droits du créancier et mène le débiteur dans une voie sans issue.

L'intervenante poursuit par quelques remarques concernant la proposition de loi. Selon elle, les biens insaisissables doivent être clairement identifiés dans une liste limitative évitant les termes génériques et vagues, afin qu'une telle liste soit utile aux personnes de terrain. Il peut, par exemple, s'avérer bien difficile de saisir une tablette à 800 euros chez une personne seule dont c'est le seul accès à internet, alors que la proposition de loi évoque un plafond limité à 500 euros.

En outre, tout projet d'extension devrait être assorti d'un cadre légal général permettant à l'huissier de justice d'obtenir une vue d'ensemble de la situation financière du débiteur (quel salaire ou allocation le débiteur perçoit-il, quel est son endettement, quels sont ses biens mobiliers et immobiliers?) afin qu'il puisse négocier en toute connaissance de cause de ce qui peut être remboursé. Dans ce cadre, une optimisation du Fichier central des avis de saisie est également envisageable.

Selon Mme De Mey, si une protection trop importante accordée au créateur peut conduire à une stigmatisation et à l'exclusion sociale du débiteur, une protection trop importante de ce dernier risque d'entraîner aigreur et ressentiment du créancier qui pourrait alors chercher des voies de remboursement alternatives et plus radicales.

L'oratrice souligne ensuite la difficulté de la mise en pratique d'une extension de la liste aux biens à valeur sentimentale qui, au lieu de faciliter des solutions, risque de susciter polémique, augmentation des frais ou un ralentissement de procédures. Selon leur représentante, dans leur pratique, les huissiers de justice tiennent déjà largement compte de la valeur sentimentale de certains

gunstige afloop, doorgaans in de vorm van een in de tijd gespreide terugbetaling. De vertegenwoordigster van de gerechtsdeurwaarders beklemtoont bijgevolg dat een beslag op roerende goederen nooit de eindfase van een terugvorderingsprocedure is.

Volgens mevrouw De Mey gebeurt het dat de verkoopkosten hoger zijn dan de waarde van de in beslag genomen goederen. Vandaar dat het wenselijk is dat gerechtsdeurwaarders de mogelijkheid krijgen om gedwongen verkopen te organiseren waarbij de ethiek zoek is. Volgens de spreker is het veel interessanter en nuttiger om in een terugbetalingsplan, een collectieve schuldenregeling of in een bemiddeling door het betrokken OCMW te voorzien. In het omgekeerde geval leidt een gebrek aan oplossing tot een situatie waarin de rechten van de schuldeiser tot nul worden herleid en waarbij de schuldenaar in een doodlopend straatje terechtkomt.

De spreker heeft voorts enkele opmerkingen met betrekking tot het wetsvoorstel. Volgens haar moeten de niet voor beslag vatbare goederen duidelijk, zonder algemene en vage termen te gebruiken, in een limitatieve lijst worden opgenomen, zodat die nuttig is voor de mensen in het veld. Een beslag op een *tablet* van 800 euro bij een alleenstaande, voor wie dat de enige toegang tot het Internet vormt, zou weleens moeilijk kunnen zijn, terwijl in het wetsvoorstel sprake is van een plafond tot 500 euro.

Daarnaast zou een beoogde uitbreiding moeten worden gekoppeld aan een algemeen wettelijk kader waardoor de gerechtsdeurwaarder de mogelijkheid krijgt om een algemeen beeld van de financiële situatie van de schuldenaar te krijgen (welk loon of uitkering heeft de schuldenaar, hoeveel schulden zijn er, welke roerende en onroerende bezit heeft hij?) zodat hij volledig geïnformeerd kan onderhandelen over wat kan worden afbetaald. In dat kader wordt ook gedacht aan een optimalisatie van het Centraal Bestand van beslagberichten.

Net zoals een te grote bescherming van de schuldeiser tot een stigmatisering en de sociale uitsluiting van de schuldenaar kan leiden, zo kan, volgens mevrouw De Mey, een te grote bescherming van de schuldenaar bitterheid en wrok opwekken bij de schuldeiser, waardoor die zijn toevlucht tot andere en radicalere wijzen van terugbetaling zou kunnen zoeken.

De spreker wijst vervolgens op de moeilijkheid van de praktische toepassing van een lijst die met goederen met een emotionele waarde is uitgebreid. In plaats van het vinden van oplossingen te vergemakkelijken, dreigt het gevaar dat hierdoor de polemiek wordt gevoed, dat de kosten oplopen of dat de procedures worden vertraagd. Volgens de vertegenwoordigster houden de

biens, comme des alliances ou des bijoux. La présence et l'intervention d'un professionnel indépendant, formé et expérimenté comme l'huissier de justice, assure et facilite la résolution de nombreuses affaires.

Mme De Mey ne se montre pas favorable à l'extension à 45 jours de délai entre la saisie et la mise en vente d'un bien. Elle estime qu'un compromis est normalement trouvé dans le mois et qu'un délai de 35 jours permet déjà largement à chaque bénéficiaire d'un revenu périodique, un salaire ou une allocation, de percevoir sa rémunération à au moins une reprise.

L'intervenante se montre davantage positive au sujet de l'allongement de la période accordée au débiteur pour fournir d'éventuelles observations et remarques, de 5 à 15 jours. Cette modification permettrait sans doute d'offrir davantage de chance d'obtenir un accord.

En conclusion, Mme De Mey et la Chambre nationale des huissiers de justice se montrent favorables à l'idée d'actualiser et moderniser la liste des biens insaisissables mais ne voit pas d'avantages à chercher à étendre exagérément cette liste. Pour l'oratrice, d'une manière ou d'une autre, les dettes impliquent un remboursement. La procédure de saisie permet souvent de débloquer des situations sans issues grâce à l'intervention d'un huissier de justice qui, en tant que médiateur, dispose d'une marge de manœuvre importante entre le moment des factures non payées et la vente d'un bien. La note de SAM-TES mise à la disposition des membres de la commission contient les étapes qui séparent une facture impayée d'une vente et donne une idée claire des possibilités de négociation dans le cadre de la saisie mobilière.

L'intervenante termine en saluant la mise en place prochaine d'une plateforme de communication facilitant la transmission plus rapide et structurée d'informations concernant l'endettement entre les CPAS et les huissiers de justice. La charge de dettes totale peut en effet favoriser la proposition globale d'un échelonnement des remboursements conjuguée à une interruption des actions. Si le plan d'apurement de la dette n'est pas tenable, l'intéressé peut alors être aidé à gérer son budget, par un appui du CPAS pour une médiation de dettes ou par un règlement collectif de dette. Pour Mme De Mey, l'objectif consiste toujours à trouver des

gerechtsdeurwaarders in hun werk al zeer veel rekening met de emotionele waarde van sommige goederen, zoals trouwringen of andere juwelen. De aanwezigheid en het optreden van een onafhankelijke, opgeleide en ervaren professional, zoals de gerechtsdeurwaarder er één is, staat garant en vergemakkelijkt de oplossing van vele dossiers.

Mevrouw De Mey is geen voorstander van de verlenging tot 45 dagen van de termijn tussen het beslag en het te koop stellen van een goed. Volgens haar wordt normaliter binnen de maand een compromis bereikt en heeft iedereen die recht heeft op een periodiek inkomen, een salaris of een uitkering, in een periode van 35 dagen minstens eenmaal zijn inkomen ontvangen; de huidige termijn is dan ook ruimschoots voldoende.

De spreekster is meer te vinden voor de verlenging van 5 naar 15 dagen van de periode waarbinnen de schuldenaar eventuele opmerkingen kan maken. Door die wijziging zou de kans op het bereiken van een akkoord wellicht verhogen.

Als besluit kan worden gesteld dat mevrouw De Mey en de Nationale Kamer van gerechtsdeurwaarders zich achter het idee scharen om de lijst van niet voor beslag vatbare goederen te actualiseren en te moderniseren maar zien ze geen voordelen in een buitenmatige uitbreiding van die lijst. Voor de spreekster horen schulden hoe dan ook te worden terugbetaald. Door de beslagprocedure kunnen doodlopende situaties vaak worden vlot getrokken dankzij het optreden van een gerechtsdeurwaarder, die in zijn hoedanigheid van bemiddelaar over een grote manoeuvreerruimte beschikt tussen het moment dat de facturen onbetaald blijven en de verkoop van een goed. De nota van SAM-TES die aan de commissieleden ter beschikking werd gesteld, omvat de stappen die worden doorlopen tussen een onbetaalde factuur en een verkoop, en geeft een duidelijk beeld van die onderhandelingsmarge in het kader van roerend beslag.

Ter afronding betuigt de spreekster haar lof voor het communicatieplatform dat binnenkort zal worden opgezet en waarmee informatie met betrekking tot schuldenlasten vlotter en gestructureerder tussen het OCMW en de gerechtsdeurwaarders zal kunnen worden overgezonden. Door de totale schuldenlast zichtbaar te maken, kan inderdaad sneller een globaal voorstel tot spreading van de terugbetalingen worden gedaan en terzelfdertijd een einde worden gemaakt aan de rechtsvorderingen. Indien een afbetalingsplan niet houdbaar blijkt, kan de betrokkene worden geholpen bij zijn budgetbeheer, kan hij een beroep doen op het OCMW voor schuldbemiddeling of

solutions structurelles, tant pour le débiteur que pour le créancier.

3. Questions et interventions des membres

M. Christoph D'Haese (N-VA) salue le travail des différents professionnels qui sont intervenus dans le cadre du travail concernant la modernisation de l'article 1408 du Code judiciaire qui n'a plus été mis à jour depuis trente ans.

Le député souligne l'importance d'un travail de recherche d'équilibre entre les intérêts du créancier et ceux du débiteur et d'une approche humaine qui respecte l'État de droit, en s'appuyant sur une législation claire et efficace afin d'éviter des abus.

L'orateur appuie les propos de Mme Engels au sujet de l'importance de l'exécution des jugements et décisions de justice afin d'éviter que des créanciers peu scrupuleux ou des entreprises privées de recouvrement, aux méthodes agressives, ne se saisissent des dossiers.

Pour M. D'Haese, la saisie mobilière doit constituer un outil, un moyen de pression, tant pour le créancier que pour le débiteur. À ce sujet, le député relève la faible proportion des saisies mobilières qui entraînent des ventes publiques.

Le membre souligne que la lutte contre la pauvreté constitue un thème important pour son parti et il rappelle la proposition de loi, introduite en 2020 avec Mme Depraetere, visant à faciliter l'aide à la gestion de dettes dans le respect des intérêts du créancier et du débiteur.

L'intervenant confirme toute l'importance de l'outil internet dans notre société. Cette utilité est particulièrement mise en lumière durant la crise sanitaire qui voit enfants et adolescents suivre les cours à distance à la maison.

M. D'Haese pose la question de l'intérêt de garantir l'accès à internet en protégeant également la connexion et l'abonnement auprès du fournisseur d'accès au réseau. Poursuivant dans le domaine des outils de communication, il s'interroge à propos de l'utilité de l'intégration des appareils radio et téléviseurs à la liste des biens insaisissables.

in een traject van collectieve schuldenregeling stappen. Voor mevrouw De Mey is het steeds de bedoeling structurele oplossingen te vinden, zowel voor de schuldenaar als voor de schuldeiser.

3. Vragen en betogen van de leden

De heer Christoph D'Haese (N-VA) heeft lof voor het werk van de verscheidene professionals die een bijdrage hebben geleverd aan de werkzaamheden met betrekking tot de modernisering van artikel 1408 van het Gerechtelijk Wetboek, dat in geen dertig jaar werd geactualiseerd.

De volksvertegenwoordiger wijst op het belang dat wordt gezocht naar een evenwicht tussen de belangen van de schuldeiser en die van de schuldenaar en van een menselijke aanpak die de rechtsstaat in acht neemt, waarbij wordt gesteund op een duidelijke en efficiënte wetgeving, teneinde misbruiken te voorkomen.

De spreker schaart zich achter wat mevrouw Engels heeft gezegd over het belang van de tenuitvoerlegging van de vonnissen en rechterlijke beslissingen, teneinde te voorkomen dat schuldeisers met weinig scrupules of privéincassobedrijven met agressieve methoden de dossiers naar zich toetrekken.

Volgens de heer D'Haese moet roerend beslag zowel voor de schuldeiser als voor de schuldenaar een instrument en een pressiemiddel zijn. In dat verband wijst de spreker erop dat proportioneel gezien slechts weinig gevallen van roerend beslag tot openbare verkopen leiden.

Het lid beklemtoont dat armoedebestrijding een belangrijk thema is voor zijn partij, en hij herinnert aan het in 2020 samen met mevrouw Depraetere ingediende wetsvoorstel betreffende tijdelijke en structurele schuld-hulpverlening, dat tot doel heeft de bijstand bij het schuldenbeheer te vergemakkelijken met inachtneming van de belangen van de schuldeiser en die van de schuldenaar.

De spreker bevestigt dat het internet in onze samenleving een zeer belangrijk instrument is. Dat nut komt in het bijzonder tot uiting tijdens de gezondheidscrisis waarbij kinderen en tieners thuis afstandsonderwijs volgen.

De heer D'Haese wijst erop dat het belangrijk is de toegang tot het internet te garanderen waarbij ook de aansluiting en het abonnement bij de *provider* van de netwerktoegang worden beschermd. Eveneens in verband met de communicatie-instrumenten vraagt hij zich af of het nuttig is de radio- en televisietoestellen op te nemen in de lijst van de niet voor beslag vatbare goederen.

L'intervenant rappelle les discussions à propos des biens à valeur sentimentale durant la précédente législature. Il souligne l'importance de l'objectif humain de la proposition mais il soulève le problème de la difficulté de l'estimation pécuniaire de la valeur de ce type de biens, limitée à un plafond de 400 euros sur la liste des biens insaisissables. Pour l'orateur, si cela semble clair pour une alliance, d'ailleurs jamais saisie par un huissier de justice, ce l'est beaucoup moins pour d'autres biens.

M. D'Haese souhaite également connaître l'avis des intervenants à propos de l'intérêt de la suppression de la référence aux animaux de cette liste. Il aimerait savoir si le petit bétail est toujours saisi à notre époque et ce qu'il en est des animaux domestiques qui représentent souvent une valeur affective certaine.

L'orateur termine en confirmant l'importance de délais fixés judicieusement. Il aimerait avoir l'avis des différents intervenants concernant la possibilité de prolonger le délai entre la remise du procès-verbal et la vente des biens saisis, non de trente à quarante-cinq jours mais plutôt de trente à trente-cinq jours, afin de faciliter le remboursement d'une dette et d'éviter une vente.

Mme Melissa Depraetere (Vooruit) rappelle d'emblée l'importance de la lutte contre l'industrie de la dette pour son parti. La membre confirme toute l'évidence du remboursement de la dette mais estime qu'il est essentiel d'essayer d'éviter la spirale de l'endettement et des solutions qui ne sont profitables ni pour le débiteur ni pour le créancier. L'oratrice souligne l'intérêt d'autres propositions de loi concernant des points spécifiques du recouvrement de factures et de l'industrie de la dette.

Mme Depraetere confirme également la nécessité d'une mise à jour de la liste des biens insaisissables, où figurent toujours les vaches, les brebis ou les chèvres mais pas des biens sans doute plus essentiels aujourd'hui. L'intervenante rappelle que la proposition de loi est ici discutée sur base de remarques formulées lors de discussions en commission durant la législature précédente.

La membre salue l'accueil positif des représentantes du Collège des cours et tribunaux à propos de l'actualisation de la liste des biens insaisissables et la volonté de trouver un équilibre entre ce qui est nécessaire ou pas. Mme Depraetere fait remarquer la nécessité de protéger et de garantir à chacun l'accès à internet,

De spreker herinnert aan de besprekingen tijdens de vorige zittingsperiode over de goederen met sentimentele waarde. Hij benadrukt dat het menselijke doel van het wetsvoorstel van belang is, maar geeft aan dat voor dergelijke goederen de geldwaarde moeilijk te ramen valt; die waarde is op de lijst van de niet voor beslag vatbare goederen namelijk beperkt tot ten hoogste 400 euro. Terwijl een en ander volgens de spreker duidelijk is voor een trouwring – die trouwens nooit door een gerechtsdeurwaarder in beslag wordt genomen – is dat veel minder het geval voor andere goederen.

De heer D'Haese wenst ook de mening van de sprekers te kennen omtrent het belang van de geschrapte verwijzing naar dieren in deze lijst. Hij zou graag willen weten of in deze tijd nog steeds beslag wordt gelegd op kleinvee en hoe het staat met de huisdieren, die vaak een grote affectieve waarde vertegenwoordigen.

Tot slot bevestigt de spreker dat oordeelkundig vastgestelde termijnen belangrijk zijn. Hij wil weten wat de verschillende sprekers vinden van de mogelijkheid om de termijn tussen de terhandstelling van het proces-verbaal en de verkoop van de in beslag genomen goederen niet van 30 tot 45 dagen, maar veeleer van 30 tot 35 dagen te verlengen, teneinde de terugbetaling van een schuld te vergemakkelijken en een verkoop te voorkomen.

Mevrouw Melissa Depraetere (Vooruit) attendeert er meteen op dat de strijd tegen de schuldenindustrie belangrijk is voor haar partij. Zij bevestigt dat de terugbetaling van de schulden een vanzelfsprekendheid is, maar dat het wel van essentieel belang is te proberen de spiraal te voorkomen van schuldenlast en van oplossingen die noch voor de schuldenaar noch voor de schuldeiser voordelig zijn. Zij beklemtoont het belang van andere wetsvoorstellen over specifieke aangelegenheden in verband met de invordering van onbetaalde facturen en met de schuldenindustrie.

Tevens bevestigt mevrouw Depraetere dat de lijst van de niet voor beslag vatbare goederen bij de tijd moet worden gebracht. Die lijst bevat nog steeds koeien, schapen en geiten, maar geen goederen die vandaag wellicht essentiëler zijn. De spreker herinnert eraan dat het wetsvoorstel hier wordt besproken op grond van opmerkingen die werden geformuleerd ter gelegenheid van besprekingen in commissie tijdens de vorige zittingsperiode.

Het lid is opgetogen dat de vertegenwoordigsters van het College van de hoven en rechtbanken ervoor gewonnen zijn om de lijst van de niet voor beslag vatbare goederen te actualiseren en dat de bereidheid bestaat een evenwicht te vinden tussen wat noodzakelijk is en wat niet. Mevrouw Depraetere merkt op dat de toegang

aujourd'hui nécessaire pour les services bancaires de base par exemple.

Au sujet du plafond de valeur d'un bien insaisissable, il est judicieux selon l'oratrice de tenir compte de l'importante dépréciation du matériel informatique ou de meubles qui rapportent de fait très peu à la vente en comparaison de l'impact négatif pour les personnes saisies. L'intervenante salue par contre l'idée de laisser un choix au créancier de poursuivre ou pas la procédure lorsque les frais s'accumulent.

Mme Depraetere réagit par rapport à des remarques signalant l'intérêt d'une liste limitative allant à l'encontre de discussions menées précédemment. Pour l'intervenante, la technologie évolue et, à l'avenir, de nouveaux appareils pourront être connectés à internet. L'oratrice s'interroge à propos de la possibilité d'adapter la liste par la voie d'un arrêté royal, afin d'éviter d'ouvrir sans cesse le débat. Elle aimerait savoir si cette alternative offre la même sécurité juridique qu'une liste limitative.

Revenant sur l'intervention de la représentante des huissiers de justice, la membre salue la mise en place et l'accès à une base de données offrant davantage de lisibilité aux différents acteurs. Mme Depraetere se montre favorable à l'extension de cette plateforme mais s'interroge sur l'intérêt de rendre obligatoire la consultation de cet outil.

L'intervenante termine en rappelant que l'objectif final de la proposition est d'actualiser cette vieille liste des biens insaisissables plutôt que de revoir toute la procédure. La membre précise que cette adaptation protège encore insuffisamment les personnes en situation d'endettement et qu'il convient d'adopter une approche globale en actualisant d'autres lois en urgence.

4. Réponses des intervenants

Mme Anne-Marie Engels confirme l'intérêt d'un toilettage de la loi et affirme n'avoir jamais vu de saisie de bétail, au contraire des chevaux, dans le cadre de saisies mobilières conservatoires. L'intervenante souligne en outre la problématique du bien-être animal mis à mal lors d'un changement de propriétaire ou de manège.

L'oratrice constate l'évolution sociétale et souligne l'intérêt de joindre les appareils et nouveaux outils de

tot het internet, die nu bijvoorbeeld voor de basisbankdiensten noodzakelijk is, moet worden beschermd en voor iedereen moet worden gewaarborgd.

Wat de maximumwaarde van een niet voor beslag vatbaar goed betreft, doet men er volgens de spreker goed aan rekening te houden met de aanzienlijke waardevermindering van computerapparatuur of meubilair, die bij verkoop *de facto* slechts zeer weinig opleveren in verhouding tot de ongunstige weerslag voor de mensen aan wie een beslag wordt opgelegd. Wel is zij te vinden voor het idee om de schuldeiser de keuze te bieden om de procedure al dan niet voort te zetten wanneer de kosten zich opstapelen.

Mevrouw Depraetere reageert op opmerkingen waarin werd gewezen op het belang van een limitatieve lijst. Deze gaan in tegen eerder gevoerde besprekingen. Volgens de spreker evolueert de technologie en zullen in de toekomst nieuwe apparaten op het internet kunnen worden aangesloten. Zij vraagt zich af of het mogelijk is de lijst bij koninklijk besluit aan te passen, om te voorkomen dat het debat voortdurend opnieuw wordt geopend. Zij wenst te vernemen of dit alternatief dezelfde rechtszekerheid biedt als een limitatieve lijst.

Vervolgens komt het lid terug op het betoog van de vertegenwoordigster van de gerechtsdeurwaarders. In dat verband verheugt zij zich over de oprichting van en de toegang tot een gegevensbank, wat voor de verschillende actoren bevattelijker is. Mevrouw Depraetere is voor de uitbreiding van dit platform gewonnen, maar vraagt zich af of het wel nuttig is om de raadpleging van dat instrument verplicht op te leggen.

Tot besluit van haar betoog herinnert de spreker eraan dat het uiteindelijke doel van het wetsvoorstel erin bestaat om die oude lijst van de niet voor beslag vatbare goederen te actualiseren, veeleer dan de gehele procedure te herzien. Het lid preciseert dat die aanpassing mensen met schulden nog steeds onvoldoende beschermt en dat een totaalaanpak moet worden gevolgd door met hoogdringendheid andere wetten bij de tijd te brengen.

4. Antwoorden van de sprekers

Mevrouw Anne-Marie Engels bevestigt dat het belangrijk is de wet een opfrisbeurt te geven en verklaart dat zij bij bewarend roerend beslag nooit beslag heeft zien leggen op vee, maar wel op paarden. Tevens beklemtoont de spreker het vraagstuk van het dierenwelzijn, dat bij een verandering van eigenaar of van manège in het gedrang komt.

De spreker constateert de evolutie van de samenleving en onderstreept dat het belangrijk is de apparaten

communication permettant un accès à internet à la liste des biens insaisissables. Le texte actuel semble satisfaisant à l'intervenante, sous réserve d'y ajouter la sauvegarde d'un ordinateur par foyer, plus celui ou ceux des enfants, de l'indépendant ou de l'employé.

Selon elle, de nombreuses personnes regardent désormais davantage les séries ou films sur leur ordinateur que sur un téléviseur. Les télévisions saisies sont, dans les faits, uniquement des appareils très perfectionnés et de grande valeur dont disposent parfois des foyers très modestes.

Mme Engels évoque son intérêt personnel pour le droit des saisies tant pour les aspects techniques et juridiques que pour l'approche très humaine. Il s'agit d'un domaine du droit qui nécessite un contact avec des personnes qui se trouvent dans des situations de grande détresse suite à des accidents de la vie, parfois conjugués, comme le chômage, la maladie ou le divorce.

L'intervenante confirme que l'objectif prioritaire reste de trouver un équilibre entre le respect légitime des droits du créancier et le respect de la dignité du débiteur qui doit pouvoir conserver un niveau de vie décent. L'oratrice défend la procédure de saisie mobilière qui permet d'éviter la vente d'un bien immobilier, après avoir diligencé une procédure coûteuse, pour des personnes au chômage dont on ne peut saisir le compte en banque. Pour Mme Engels, si la saisie mobilière constitue un acte difficile, elle n'en reste pas moins utile pour éviter la vente de la maison d'une personne pour 2000 euros de dette, en l'absence d'une assiette de biens saisissables.

L'intervenante rejoint sa collègue néerlandophone à propos de l'extension du second délai si le premier est prolongé. Dans la pratique, elle constate parfois que l'huissier de justice ne dépose pas le procès-verbal et feint d'ignorer les observations formulées.

Mme Ann Van De Vyver atteste que les animaux de compagnie ne peuvent faire l'objet d'une saisie et souligne le fait que le registre central de l'endettement doit obligatoirement être consulté avant de saisir une personne.

L'oratrice confirme que les ordinateurs apparaissent très rarement dans les listes de saisies établies par les huissiers de justice, sauf parfois, s'il s'agit d'un

en nouvelle communication-instrumenten die toegang tot het internet verlenen, toe te voegen aan de lijst van de niet voor beslag vatbare goederen. De huidige tekst lijkt haar bevredigend, op voorwaarde dat daaraan één gevrijwaarde computer per gezin wordt toegevoegd, plus één of meer computer(s) van de kinderen, de zelfstandige of de werknemer.

Volgens het lid kijken veel mensen nu naar series of films op hun computer in plaats van op een televisietoestel. De in beslag genomen televisietoestellen zijn *de facto* uitsluitend bijzonder geperfectioneerde en waardevolle apparaten waarover gezinnen met zeer bescheiden inkomens soms beschikken.

Mevrouw Engels heeft het over haar persoonlijke belangstelling voor het beslagrecht, zowel wat de technische en juridische aspecten betreft als voor de zeer menselijke benadering. Het betreft een rechtsgebied dat contact vereist met mensen die in grote nood verkeren als gevolg van de tegenslagen van het leven, soms in combinatie met werkloosheid, ziekte of echtscheiding.

De spreekster bevestigt dat er steeds moet worden gestreefd naar een evenwicht tussen de gegronde eerbiediging van de rechten van de schuldeiser en de eerbiediging van de waardigheid van de schuldenaar, die een behoorlijke levensstandaard moet kunnen behouden. De spreekster verdedigt de procedure van het beslag op roerende goederen. Zo kan, na een dure procedure te hebben doorlopen, voor werklozen bij wie geen beslag op de bankrekening kan worden gelegd de verkoop van een onroerend goed worden voorkomen. Voor mevrouw Engels is het beslag op roerende goederen een moeilijke daad. Het is evenwel een nuttige maatregel om te voorkomen dat iemand met schulden ten belope van 2 000 euro, mocht die onvoldoende voor beslag vatbare goederen als onderpand hebben, zijn huis moet verkopen.

De spreekster treedt haar Nederlandstalige collega bij over het verlengen van de tweede termijn als de eerste termijn wordt verlengd. In de praktijk ondervindt zij soms dat de gerechtsdeurwaarder het proces-verbaal niet indient en doet alsof hij geen weet heeft van de gemaakte opmerkingen.

Mevrouw Ann Van De Vyver verklaart dat huisdieren niet in beslag mogen worden genomen en benadrukt dat het Centraal Register voor Onbetwiste Schuldvorderingen moet worden geraadpleegd alvorens beslag te leggen tegen iemand.

De spreekster bevestigt dat computers erg zelden voorkomen in de door de gerechtsdeurwaarders opgestelde lijsten van inbeslagnames, behalve wanneer het

outil informatique appartenant à une société établie au domicile de la personne saisie. Dans la pratique, la liste de saisie est laissée à l'appréciation de l'huissier de justice, qui tient compte de l'importance de ce type de bien pour la sociabilité de la personne concernée.

Une certaine catégorie de personnes ne possède pas de biens immobiliers. Dans la plupart des cas, leurs revenus sont également modestes, si bien que la saisie pratiquée sur ces revenus est également limitée. La saisie mobilière est alors la seule forme de saisie qui reste. Le seul fait de limiter la saisie mobilière n'aide pas ces personnes. Il serait préférable d'assurer un meilleur suivi des intéressés ou de mieux les informer sur leur solvabilité, afin d'éviter les coûts de la saisie. Il existe actuellement un risque de cercle vicieux.

M. Jan Meerts confirme les remarques des intervenants précédents concernant la nécessité d'interdire la saisie d'animaux. L'intervenant rappelle que, dans la pratique, peu de saisies de biens aboutissent à une vente effective et que cette procédure sert essentiellement de moyen de pression sur le débiteur. Selon lui, il convient d'élargir la problématique pour que, dans un État de droit, un créancier puisse récupérer une partie au moins de son dû.

L'orateur approuve l'idée d'une prolongation, de 30 à 45 jours, de la période entre la remise du procès-verbal et la vente des biens saisis. Cette extension du délai peut aider à la conclusion d'un accord global avec l'appui de l'huissier de justice et du conseiller du débiteur, plutôt que d'entamer trop rapidement une lourde et coûteuse procédure de vente.

M. Pierre Henry marque son accord avec son collègue représentant de l'"Orde van Vlaamse Balies" au sujet de la question des délais. L'intervenant fait également observer tout le danger potentiel du manque de respect de la protection des données et de la vie privée du débiteur en cas de consultation rendue obligatoire de la plateforme de communication sur l'endettement avec les CPAS.

Mme Caroline De Mey renvoie à l'avis de ses confrères wallons, qui précise également que les animaux sont rarement saisis, sauf en cas d'exploitation agricole.

L'oratrice insiste sur l'importance de l'amélioration de l'accessibilité aux différentes banques de données et du fonctionnement du fichier central afin d'obtenir une meilleure appréciation de la solvabilité et des capacités de remboursement du débiteur.

informatiecamiddelen betreft van een op het adres van de beslagene gevestigd bedrijf. In de praktijk wordt de lijst van inbeslagname overgelaten aan de gerechtsdeurwaarder, die rekening houdt met het belang van dergelijke goederen voor het sociale leven van de betrokkene.

Een bepaalde categorie mensen beschikt niet over een onroerend goed. Meestal is hun inkomen ook beperkt waardoor beslag op dit inkomen ook beperkt is. Beslag op roerend goed is dan de enige vorm van beslag dat overblijft. Alleen het beperken van roerend beslag helpt deze mensen niet. Een betere opvolging van deze mensen of betere informatie over de solvabiliteit zou beter zijn zodat de kosten van het beslag kunnen worden vermeden. Nu dreigt er een vicieuze cirkel te ontstaan.

De heer Jan Meerts bevestigt de opmerkingen van de vorige sprekers inzake de noodzaak van het verbod op inbeslagname van huisdieren. De spreker wijst erop dat het beslag op goederen in de praktijk zelden tot een daadwerkelijke verkoop leidt; die procedure dient in hoofdzaak om de schuldenaar onder druk te zetten. Naar zijn mening moet het vraagstuk worden verruimd. In een rechtsstaat moet een schuldeiser minstens een deel van wat hem toekomt, kunnen terugkrijgen.

De spreker is er voorstander van om de termijn tussen het indienen van het proces-verbaal en de verkoop van de beslagen goederen op te trekken van 30 naar 45 dagen. Die verlenging van de termijn kan ertoe bijdragen dat, met de steun van de gerechtsdeurwaarder en van de advocaat van de schuldenaar, een alomvattende overeenkomst wordt bereikt, in plaats van te snel een omslachtige en dure verkoopprocedure te starten.

De heer Pierre Henry is het inzake het optrekken van de termijnen eens met zijn collega die de Orde van Vlaamse Balies vertegenwoordigt. De spreker wijst ook op het mogelijke gevaar dat schuilt in een gebrek aan inachtneming van de gegevensbescherming en van de persoonlijke levenssfeer van de schuldenaar mocht de raadpleging van het communicatieplatform schulden met de OCMW's worden verplicht.

Mevrouw Caroline De Mey verwijst naar het advies van haar Waalse confraters waarin ook wordt gezegd dat dieren zelden in beslag worden genomen behalve wanneer er sprake is van een landbouwexploitatie.

De spreekster benadrukt dat het belangrijk is de toegang tot diverse databanken en de werking van het centraal bestand te verbeteren, teneinde een beter zicht te krijgen op de solvabiliteit en op het terugbetalingsvermogen van de schuldenaar.

Mme De Mey souligne l'importance de dégager un compromis qui amène la personne endettée à accepter la mise en place d'une procédure d'échelonnement de la dette. L'oratrice s'oppose à la détermination de la valeur du bien dans la loi. Selon elle, il est important que l'huissier de justice puisse évaluer et apprécier chaque situation sociale (personne seule ou en couple, avec ou sans enfants, un financement des études, ...).

L'intervenante termine en exprimant son désaccord par rapport au prolongement de la période entre la saisie et la vente, de 30 à 45 jours. Pour Mme De Mey, le délai actuel laisse déjà beaucoup de temps aux différentes parties, entre la rédaction du procès-verbal et l'exécution de la vente des biens saisis. Dans la plupart des cas, il est tout à fait possible de mener à bien la procédure dans ce délai imparti de 30 jours.

Mevrouw De Mey onderstreept het belang van een compromis dat de schuldenaar ertoe brengt in te stemmen met een procedure van gespreide afbetaling van de schulden. De spreekster kant zich tegen de waardebepaling van het goed in de wet. Volgens haar is het belangrijk dat de gerechtsdeurwaarder van iedere sociale situatie (alleenstaande of samenwonende, met of zonder kinderen, studiefinanciering enzovoort) een beoordeling en inschatting kan maken.

Tot slot is de spreekster het er niet mee eens dat de termijn tussen de inbeslagname en de verkoop van 30 naar 45 dagen zou worden opgetrokken. Mevrouw De Mey is van oordeel dat de huidige termijn de verschillende partijen ruim de tijd geeft tussen de opmaak van het proces-verbaal en de verkoop van de beslagen goederen. In de meeste gevallen is het heel goed mogelijk om de procedure binnen die toegemeten termijn van 30 dagen tot een goed einde te brengen.

B. Audition du 20 avril 2021 (réunion de l'après-midi) de Mme Judith Tobac, représentante du Réseau Belge de Lutte contre la pauvreté (BAPN), Mme Karine Cantoreggi, représentante du Réseau Wallon de Lutte contre la pauvreté, Mme Katty Creytens, représentante du *Netwerk tegen Armoede*, M. Robin van Trigt, représentant de l'ASBL *Steunpunt Mens en samenleving* et Mme Anneleen Dammekens, représentante de la Fédération des entreprises de Belgique

1. *Procédure*

Mme Kristien Van Vaerenbergh, présidente de la commission de la Justice, donne lecture de l'article 28, 2bis, du Règlement de la Chambre:

“En cas d'auditions [...], il est demandé aux orateurs de préciser explicitement au début de l'audition:

1° s'ils sont ou ont été associés à quelque autre titre que ce soit à des initiatives relatives à la législation à l'examen, et

2° s'ils sont rémunérés pour leur contribution à l'audition, et le cas échéant, par quelle instance.”

La présidente invite les orateurs à répondre à ces questions.

Les invités répondent successivement par la négative à ces questions.

2. *Exposés*

*a. Exposés de Mme Judith Tobac, représentante du Réseau Belge de Lutte contre la pauvreté (BAPN), Mme Karine Cantoreggi, représentante du Réseau Wallon de Lutte contre la pauvreté et Mme Katty Creytens, représentante du *Netwerk tegen Armoede**

Mme Judith Tobac indique qu'il est urgent d'actualiser cet ancien texte législatif. La liste des biens insaisissables date d'une autre époque et ne garantit pas, sous sa forme actuelle, le respect du droit à la dignité humaine du saisi. C'est la deuxième fois que cette liste est examinée au Parlement. L'oratrice espère que ces discussions aboutiront cette fois réellement à la prise de mesures politiques.

La mission principale du BAPN est de conseiller le niveau politique fédéral en matière de lutte contre la pauvreté en se fondant toujours sur le vécu des personnes

B. Hoorzitting van 20 april 2021 (namiddagvergadering) met mevrouw Judith Tobac, vertegenwoordigster van het Belgisch Netwerk Armoedebestrijding (BAPN), mevrouw Karine Cantoreggi, vertegenwoordigster van “Réseau Wallon de Lutte contre la pauvreté”, mevrouw Katty Creytens, vertegenwoordigster van “Netwerk tegen Armoede”, de heer Robin van Trigt, vertegenwoordiger van “Steunpunt Mens en samenleving” vzw en mevrouw Anneleen Dammekens, vertegenwoordigster van het Verbond van Belgische Ondernemingen

1. *Procedure*

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh, voorzitter van de commissie voor Justitie, geeft lezing van artikel 28, 2bis, van het Kamerreglement:

“Bij hoorzittingen [...] wordt sprekers gevraagd om bij het begin van de hoorzitting duidelijk te vermelden of ze:

1° in een andere hoedanigheid betrokken zijn of geweest zijn bij initiatieven betreffende de voorliggende wetgeving, en

2° betaald worden voor de bijdrage aan de hoorzitting en in voorkomend geval door welke instantie.”

De voorzitter nodigt de sprekers uit om deze vragen te beantwoorden.

De genodigden beantwoorden de vragen achtereenvolgens in negatieve zin.

2. *Uiteenzettingen*

a. Uiteenzettingen van mevrouw Judith Tobac, vertegenwoordigster van het Belgisch Netwerk Armoedebestrijding (BAPN), mevrouw Karine Cantoreggi, vertegenwoordigster van “Réseau Wallon de Lutte contre la pauvreté” en mevrouw Katty Creytens, vertegenwoordigster van “Netwerk tegen Armoede”

Mevrouw Judith Tobac geeft aan dat de oude wettekst dringend van onder het stof moest worden gehaald. De lijst van goederen die niet vatbaar zijn voor beslag is enorm verouderd en garandeert in zijn huidige staat onvoldoende het menswaardig bestaan van de beslagene. Het is de tweede keer dat de lijst het onderwerp vormt van discussie in het Parlement. De spreekster hoopt dat de gesprekken deze keer daadwerkelijk tot beleid leiden.

De kerntaak van het BAPN bestaat uit het adviseren van het federale beleidsniveau met betrekking tot armoedebelief, steeds vertrekkende vanuit de ervaring

en situation de pauvreté. Pour y parvenir, le BAPN coopère étroitement avec les réseaux régionaux: le Réseau Wallon de Lutte contre la pauvreté, *Netwerk tegen Armoede*, Le Forum, Bruxelles contre les Inégalités et la *Brussels Platform Armoedebestrijding*. Ces réseaux régionaux entretiennent des contacts étroits avec des personnes en situation de pauvreté et des associations de lutte contre la pauvreté. Le BAPN réunit ces réseaux régionaux et ils adoptent des positions communes parmi lesquelles figure l'avis remis au sujet de la proposition de loi à l'examen.

Mme Karine Cantoreggi est assistante sociale de formation et enseigne depuis six ans dans l'enseignement supérieur. Elle ne dispose toutefois que d'un contrat de travail à durée déterminée. Lorsqu'elle travaille à temps plein, elle reçoit un salaire confortable, mais elle est au chômage deux mois par an.

L'oratrice élève seule ses trois enfants. Ses problèmes financiers ont commencé après son divorce, en raison de ses frais de justice et de déménagement, et de l'achat d'une petite maison pour échapper à des loyers trop chers et aux indexations successives. Le montant des impôts qu'elle doit payer a encore augmenté en raison de l'achat de cette maison. L'oratrice a l'impression qu'elle devrait acheter des titres-services ou constituer une épargne-pension pour réduire le montant de ses impôts, mais parvient à peine à nourrir ses enfants. Elle présente ses frais de garderie, ses factures d'eau et d'énergie et ses frais de soins de santé comme autant de dépenses élevées, surtout depuis que la TVA sur l'électricité a été portée à 21 %.

L'oratrice n'a pas la moindre marge de manœuvre financière. Lorsqu'elle a sollicité l'aide du CPAS pour payer des factures en retard, cette aide lui a été refusée au motif qu'elle gagne 2 000 euros par mois. C'est alors que la valse des huissiers a commencé, avec son lot de menaces, de saisies et d'intimidations. Quiconque se trouve un jour dans cette situation arrête alors de payer certaines factures pour pouvoir en payer d'autres, emprunte de l'argent à sa famille ou à des amis, ou recourt excessivement aux cartes de crédit. Les coûts continuent de s'accumuler. Le dossier change d'étude d'huissier de justice. Le saisi est déboussolé et on abuse de sa vulnérabilité pour lui réclamer des montants faramineux à payer dans des délais beaucoup trop courts.

Le saisi a l'impression d'être un jouet qui passe de mains en mains. Une fois, l'oratrice a reçu la visite d'un huissier de justice à 21 heures, lorsque tout le monde était déjà en pyjama. Une autre fois, c'était très tôt le matin, au saut du lit. Lorsque l'oratrice a demandé à son visiteur matinal et au témoin qui l'accompagnait d'attendre quelques instants parce que sa fille était en

van mensen in armoede. Daartoe werkt het BAPN nauw samen met de regionale netwerken, met name het *Réseau Wallon de Lutte contre la pauvreté*, *Netwerk tegen Armoede*, *Le Forum*, *Bruxelles contre les Inégalités* en het *Brussels Platform Armoedebestrijding*. De regionale netwerken staan in nauw contact met mensen in armoede en armoedeverenigingen. Het BAPN verenigt de regionale netwerken en neemt gemeenschappelijke standpunten in, waaronder het advies van het BAPN omtrent het voorliggende wetsvoorstel.

Mevrouw Karine Cantoreggi is sociaal assistent van opleiding en doceert nu zes jaar in het hoger onderwijs. Haar arbeidsovereenkomst is echter van beperkte duur. Werkt ze fulltime, dan ontvangt ze een mooi salaris, maar twee maanden per jaar is ze werkloos.

De sprekerster is een alleenstaande moeder met drie kinderen. Haar financiële problemen zijn ontstaan bij de scheiding, als gevolg van gerechtskosten, verhuizingen, de aankoop van een klein huis om te ontsnappen aan woekerhuurprijzen en opeenvolgende indexaties. Door de aankoop van een woning moest ze nog meer belastingen betalen. De sprekerster heeft de indruk dat ze dienstencheques zou moeten kopen of zou moeten pensioensparen om haar bijdragen te doen zakken, terwijl ze er amper in slaagt om haar kinderen te eten te geven. Kinderopvang, water- en energiefacturen, gezondheidszorg: het zijn hoge uitgaven, zeker sinds de btw op elektriciteit opgetrokken is tot 21 %.

De sprekerster heeft geen enkele financiële marge. Toen ze de hulp van het OCMW inriep voor enkele achterstallige facturen, werd die hulp haar ontzegd, omdat ze 2 000 euro per maand verdient. Toen begon de stoet van deurwaarders, inclusief dreigementen, inbeslagnames en intimidatie. Wie in zo'n situatie verkeert, stopt na een tijdje met het betalen van bepaalde facturen om andere wel te kunnen betalen, gaat lenen bij familie en vrienden of maakt overmatig gebruik van kredietkaarten. De kosten blijven zich opstapelen, het dossier verandert van deurwaarderskantoor, de beslagene raakt het noorden kwijt en er wordt misbruik gemaakt van zijn kwetsbaarheid om torenhoge bedragen te eisen die veel te snel moeten worden opgehoest.

De beslagene voelt zich een speelbal. Eén keer kwam een deurwaarder bij de sprekerster langs om 21u, toen iedereen al in pyjama zat, een andere keer in alle vroegte. Toen de sprekerster zei dat de bezoeker en de getuige die hem vergezelde even moesten wachten omdat haar dochter zich aan het omkleden was, luidde het antwoord: "Haast u, of ik bel de politie, en dat kost

train de s'habiller, l'huissier lui a répondu: "Dépêchez-vous ou j'appelle la police, et cela vous coûtera des frais supplémentaires.". L'oratrice a serré les dents, et lorsque l'huissier de justice est entré, il s'est exclamé: "Mais il n'y a rien à prendre ici". La fille de l'oratrice était choquée, tout comme le témoin. L'huissier de justice lui a ensuite demandé si elle avait une voiture. L'oratrice a répondu par l'affirmative, en précisant qu'elle en avait besoin pour aller travailler et pour conduire ses enfants à l'école. L'huissier de justice lui a alors rétorqué que ce n'était pas grave et qu'il n'y avait que ça à prendre, en plus de la télévision et la Xbox des enfants.

Plus tard, une huissière de justice a confié à l'oratrice qu'il fallait mettre les ordinateurs portables et les Playstations dans la chambre des enfants pour éviter leur saisie. Depuis lors, avant de conduire ses enfants à l'école, l'oratrice leur demandait de tout ranger dans leur chambre pour parer à toute éventualité.

L'oratrice refuse toute médiation de dettes car elle ne souhaite pas devoir vivre avec 70 euros par semaine selon des choix qui lui seraient imposés. Elle souhaite pouvoir vivre comme elle l'entend. Elle n'est ni négligente, ni dépensière. Elle est seulement une travailleuse pauvre. C'est pourquoi, l'oratrice s'est lancée dans une activité indépendante à titre complémentaire dans la distribution de journaux pour augmenter ses revenus. Cet emploi lui rapporte 600 euros supplémentaires par mois et l'occupe 25 heures par semaine, par tous les temps. L'oratrice craint de devoir payer des impôts faramineux en raison de cette activité. Elle a la chance d'être encore en bonne santé à 54 ans. Elle estime que nous sommes revenus au 19e siècle. En effet, les femmes ont besoin de la protection d'un mari pour pouvoir vivre, les parents isolés ne s'en sortant plus avec un seul salaire.

Au cours de conversations téléphoniques, l'oratrice a régulièrement entendu la phrase: "Madame, ce ne serait pas arrivé si vous aviez payé votre facture". Elle a plusieurs fois répondu à son interlocuteur qu'il n'aurait pas d'emploi si elle avait payé ses factures. Il s'agit d'un cercle vicieux: les bureaux de recouvrement et les huissiers de justice s'enrichissent aux dépens de personnes en situation de pauvreté.

L'oratrice entend souvent des femmes raconter la même histoire. Au début, elles sont fières d'avoir osé franchir le pas de la séparation, puis l'incertitude financière et les angoisses arrivent. On saute avec des œillères comme des chevaux pour avoir moins peur des lendemains. On sait que la chute arrive, mais on ignore quand. Et un jour sur deux, on se dit qu'on va se tirer une balle dans la tête pour en finir avec toute cette angoisse et ces humiliations, mais on s'accroche parce qu'on a des enfants.

u extra". De spreekster beet op haar tanden, maar bij het binnenkomen riep de deurwaarder uit: "Maar er valt hier niets te rapen!" De dochter van de spreekster was gechoqueerd, net als de getuige. "Hebt u een auto?" vroeg de deurwaarder, waarop de spreekster antwoordde dat ze die auto nodig had om naar het werk te gaan en de kinderen naar school te brengen. "Niet erg, dan moeten de televisie en de Xbox van de kinderen maar weg," vond de deurwaarder.

Wat later vertrouwde een lotgenote van de spreekster haar toe dat ze pc's en Playstations in de kinderkamer moest zetten om te vermijden dat ze in beslag zouden worden genomen. Voordat de spreekster de kinderen naar school brengt, vraagt ze hen dus om die spullen goed op te ruimen, want je weet maar nooit.

Schuldmiddeling wil de spreekster niet, want ze wil niet verplicht worden om rond te komen met 70 euro per week volgens keuzes die aan haar worden opgelegd. Ze wil haar eigen leven kunnen leiden. Ze is nonchalant noch kwistig – louter een werkende arme. Daarom ging de spreekster bijklussen als zelfstandige in bijberoep in de krantenverdeling. Dat baantje levert per maand 600 euro extra op. Het is per week 25 uur werk, weer of geen weer. De belastingen zullen wel torenhoog zijn, vreest de spreekster. Ze heeft het geluk om op 54-jarige leeftijd nog in goede gezondheid te verkeren. Volgens de spreekster keren we terug naar de 19^e eeuw: vrouwen hebben de bescherming van een echtgenoot nodig om het te kunnen redden, want een salaris volstaat niet meer voor alleenstaande ouders.

Tijdens telefoongesprekken kreeg de spreekster regelmatig te horen: "Mevrouw, u had uw factuur moeten betalen, dan zou dit niet gebeurd zijn". Zij heeft toen meermaals aan haar gesprekspartner verteld dat hij geen werk zou hebben als zij haar facturen betaald had. Het is een vicieuze cirkel: incassobureaus en deurwaarders vullen hun zakken ten koste van mensen in armoede.

Onder vrouwen hoort de spreekster vaak hetzelfde verhaal. In het begin zijn ze trots omdat ze de stap naar een scheiding hebben durven zetten. Daarna volgen financiële onzekerheid en angst. Je springt als een paard met oogkleppen op om minder bang te zijn voor wat morgen brengt. Je weet dat je er weer bovenop komt, maar je weet niet wanneer. En één dag op twee zeg je dat je je een kogel door het hoofd jaagt om een einde te maken aan al die angst en vernedering, maar je zet door omdat je kinderen hebt.

Mme Judith Tobac demande avec insistance au Parlement de souscrire à une approche préventive structurelle de la problématique de l'endettement articulée autour de trois axes formulés comme suit:

Lutter contre la pauvreté elle-même en augmentant les allocations.

Mettre fin aux frais de recouvrement illégitimement élevés au cours du recouvrement amiable comme au cours de la phase judiciaire.

Donner aux travailleurs sociaux les outils nécessaires pour leur permettre de travailler efficacement et de contraindre les parties à accepter des plans de remboursement.

Mme Katty Creytens indique qu'elle abordera quatre thèmes essentiels.

Équipement numérique

Sans connexion internet, téléphone portable, tablette, ordinateur ou imprimante, il est devenu impossible de participer pleinement à la société. Les citoyens ont besoin d'un équipement numérique minimum pour pouvoir exercer leurs droits fondamentaux: droit à la santé, à un revenu, à l'éducation, aux loisirs, etc. Le *Netwerk tegen Armoede* se félicite donc que la proposition de loi à l'examen protège les appareils numériques contre la saisie et dispose que cette mesure s'appliquera à chaque membre de la famille et non au ménage, et que les personnes saisies pourront elles-mêmes choisir les biens qu'elles souhaitent conserver.

La valeur de vente de ces appareils au moment de la saisie est fixée à 500 euros par membre de la famille. L'oratrice espère que les personnes saisies pourront conserver plusieurs objets pour autant que leur valeur cumulée ne dépasse pas ce plafond. Elle préconise par ailleurs de ne pas figer strictement ce plafond, et donc de prévoir une certaine marge de flexibilité.

La proposition de loi n° 373 n'empêchera pas que des huissiers évaluent des biens à une valeur supérieure dans le but de pouvoir néanmoins les saisir. Ce scénario pourrait notamment être évité en donnant aux personnes saisies le droit à une indemnisation si la valeur de vente finale des biens se révèle nettement inférieure à la valeur fixée par l'huissier.

Biens ayant une valeur sentimentale

L'oratrice conteste l'affirmation selon laquelle les biens ayant une valeur sentimentale ne seraient pas importants pour mener une vie digne. Ces biens contribuent en

Mevrouw Judith Tobac dringt erop aan dat het Parlement zich moet scharen achter een structurele preventieaanpak van de schuldproblematiek. Zo'n aanpak heeft drie speerpunten:

Pak armoede zelf aan door uitkeringen te verhogen.

Stop de onrechtmatig hoge invorderingskosten zowel in de minnelijke als in de gerechtelijke fase.

Geef de hulpverlening de noodzakelijke handvaten om daadwerkelijk aan de slag te kunnen gaan en afbetalingsbetalingsplannen af te dwingen.

Mevrouw Katty Creytens zal haar uiteenzetting rond vier kernthema's structureren.

Digitale uitrusting

Zonder internetverbinding, mobiele telefoon, tablet, computer of printer is het onmogelijk geworden om ten volle aan de samenleving deel te nemen. Burgers hebben een digitale minimumuitrusting nodig om hun grondrechten te doen gelden: hun recht op gezondheid, inkomen, onderwijs, vrije tijd enzovoort. Netwerk tegen Armoede juicht dan ook toe dat het voorliggende wetsvoorstel digitale hulpmiddelen vrijstelt van beslag, dat deze maatregel voor elk gezin geldt en niet per huishouden en dat de beslagenen zelf kunnen kiezen welke goederen ze wensen te behouden.

De verkoopwaarde van deze toestellen op het moment van het beslag wordt begroot op 500 euro per gezinlid. De spreker hoopt dat de beslagenen verschillende goederen mogen behouden zolang hun opgetelde waarde die bovendrempel niet overschrijft. Ze pleit er bovendien voor om de bovengrens niet in steen te beitsen en bijgevolg ruimte te laten voor enige flexibiliteit.

Wetsvoorstel nr. 373 voorkomt niet dat deurwaarders goederen hoger in waarde zullen schatten om er toch beslag op te kunnen leggen. Zulks kan bijvoorbeeld worden voorkomen door mensen het recht te geven op een schadeloosstelling als de uiteindelijke verkoopwaarde van de goederen veel lager blijkt te zijn dan de door de deurwaarde vooropgestelde waarde.

Goederen met emotionele waarde

De spreker betwist dat goederen met emotionele waarde niet van belang zouden zijn om een menswaardig leven te leiden. Zulke goederen dragen bij tot mentale

effet à la santé mentale, qui est un droit fondamental. Elle se réjouit dès lors que le texte de la proposition de loi mentionne les biens ayant une valeur sentimentale et dispose que la personne saisie pourra elle-même choisir ces biens. Elle estime toutefois que le montant maximal de 400 euros est trop faible. En outre, dans ce cas non plus, la personne saisie ne sera pas protégée contre une estimation trop élevée de la valeur de vente. Dans ce cas aussi, le droit à une indemnisation pourrait être un élément de solution.

Biens essentiels et fonctionnels

Le *Netwerk tegen Armoede* demande que la situation spécifique de certains ménages soit suffisamment prise en compte. La proposition de loi n° 373 ne va toutefois pas encore jusqu'à promouvoir cette approche personnalisée. Exemples:

Une voiture peut être indispensable pour une famille avec plusieurs enfants en zone rurale, où le ménage n'a en effet pas la possibilité d'utiliser les transports publics.

Certaines personnes ne peuvent pas se passer de leur vélo d'appartement pour des raisons de santé. Il serait dommage de priver de son vélo d'appartement une personne victime d'un grave accident après avoir assuré sa revalidation complète.

L'oratrice évoque le cas d'un homme qui, après une longue période d'incapacité, a pu reprendre son travail dans une entreprise de travail adapté située quelques villages plus loin. Son vélo électrique était le seul moyen pour lui de s'y rendre. Outre que la saisie de ce vélo entraverait l'activation socio-économique de cette personne, elle freinerait son développement personnel et nuirait à son amour-propre.

Selon l'oratrice, le travail de médiation qui s'effectue lors des expulsions est une bonne source d'inspiration. Ces procédures de médiation se déroulent dans le cadre de la justice de paix. Le Parlement devrait examiner si des procédures similaires ne seraient pas également envisageables dans le cadre des discussions sur la saisie de biens essentiels ou ayant une valeur sentimentale. Cela permettrait en effet aux personnes saisies de faire appel à l'aide sociale. Les CPAS, les *Centra Algemeen Welzijnswerk* (CAW), les hôpitaux ou les organismes de soins à domicile pourraient faire valoir des arguments dont il ressortirait que certains biens ne doivent pas être saisis bien qu'ils ne figurent pas explicitement sur la liste des biens protégés contre la saisie. La décision de saisir ces biens ou non ne peut pas être laissée à l'appréciation de l'huissier de justice.

gezondheid – een grondrecht. Daarom is het uitstekend dat het wetsvoorstel de goederen met emotionele waarde vermeldt en dat de beslagene deze goederen zelf kan kiezen. Het maximumbedrag van 400 euro ligt evenwel te laag. Daarnaast wordt de beslagene ook in dit geval niet beschermd tegen een overdreven hoge inschatting van de verkoopwaarde. Recht op schadeloosstelling kan opnieuw soelaas bieden.

Essentiële en functionele goederen

Netwerk tegen Armoede vraagt dat er voldoende rekening wordt gehouden met de specifieke situatie waarin sommige huishoudens zich bevinden. Wetsvoorstel nr. 373 stelt zo'n gepersonaliseerde aanpak nog niet voorop. Enkele voorbeelden:

Een auto kan voor een gezin met meerdere kinderen op het platteland onmisbaar zijn aangezien het gezin geen beroep kan doen op het openbaar vervoer.

Mensen met bepaalde gezondheidsproblemen kunnen niet zonder hun hometrainer. Het zou zonde zijn om in te staan voor iemands volledige revalidatie na een zwaar ongeval om hem dan zijn hometrainer te ontnemen.

Er is een geval bekend van een man die na langdurige arbeidsongeschiktheid opnieuw kon gaan werken in een maatwerkbedrijf enkele dorpen verderop. De elektrische fiets bleek de enige manier waarop hij zich kan verplaatsen. De beslaglegging van deze fiets belemmert niet enkel de socio-economische activering van deze persoon maar remt tegelijk zijn persoonlijke ontwikkeling af en vormt een aanval op zijn eigenwaarde.

Bemiddelingswerk tijdens uithuiszettingen is volgens de spreker een goede bron van inspiratie. Zulke bemiddelingsprocedures vinden plaats bij het vredegerecht. Het Parlement zou moeten uitzoeken of dergelijke procedures niet aan de orde zijn bij de discussie rond essentiële goederen of goederen met emotionele waarde. Het zou de beslagene namelijk de kans bieden om sociale bijstand in te schakelen. OCMW's, CAW's, ziekenhuizen of thuiszorginstellingen kunnen een argumentatie opbouwen waaruit blijkt dat bepaalde goederen beter niet in beslag worden genomen, al staan ze niet expliciet in de lijst met niet voor beslag vatbare goederen. De overweging om geen beslag te leggen op deze goederen mag niet worden overgelaten aan het goeddunken van de gerechtsdeurwaarder.

Droit de contestation et droit à l'information

Les auteurs de la proposition de loi ont suivi la recommandation de porter de 30 à 45 jours le délai entre la saisie et la vente des biens. Durant cette période prolongée, le saisi recevra au moins une allocation ou un salaire, ce qui donnera aux personnes vulnérables le temps de chercher une solution.

Le délai pendant lequel il sera possible de contester la saisissabilité des biens passera de 5 à 15 jours, ce qui va également dans la bonne direction. Cette mesure ne suffira toutefois pas pour rendre la procédure de règlement des litiges réellement accessible. Pour ce faire, un délai de 30 jours sera nécessaire. Le législateur doit également garantir la gratuité de la procédure de contestation afin qu'elle n'entraîne la perception ni de droits de rôle, ni d'une indemnité de procédure. De plus, la procédure doit être simple sur le plan administratif. En effet, chaque obstacle est un obstacle de trop, induit une protection inadéquate et incite certaines personnes à ne pas faire valoir leurs droits (*non-take-up*).

La liste exhaustive des biens insaisissables devra être jointe à l'exploit d'huissier. Cela permettra aux personnes saisies de vérifier directement si leurs droits ont été suffisamment protégés au moment de la saisie. Elles devront également être informées par écrit et en termes clairs de la procédure de règlement des litiges afin qu'elles sachent à qui s'adresser pour obtenir de l'aide.

b. Exposé de M. Robin van Trigt, représentant de l'ASBL "Steunpunt mens en samenleving"

M. Robin van Trigt répète que la première version de la proposition de loi n° 373 a déjà été examinée il y a plus de deux ans. Il espère que cette fois-ci, l'audition donnera des résultats concrets.

L'orateur estime que s'il est vrai que les créanciers ont le droit d'être remboursés, les personnes qui ne peuvent ou veulent pas payer leurs dettes conservent toujours le droit à une existence digne. La mise en balance de ces intérêts divergents est évoquée à l'article 1408 du Code judiciaire, resté inchangé pendant plus de quarante ans, ainsi que dans la proposition de loi à l'examen.

Pour les personnes en situation de pauvreté, la notion d'"existence digne" n'a pas la même signification que dans la classe moyenne qui n'a jamais connu la misère. Mais cette notion devra en tout cas être clairement définie dans la version définitive de la proposition de loi.

Recht op betwisting en recht op informatie

De indieners van het wetsvoorstel hebben de aanbeveling opgevolgd om de termijn tussen het beslag en de verkoop van de goederen op te trekken van 30 dagen naar 45 dagen. Deze verlengde termijn omvat minstens één uitkering of loon, waardoor kwetsbare mensen de tijd krijgen om een oplossing te zoeken.

De optrekking van de termijn om de beslagbaarheid van een goed te betwisten van 5 dagen naar 15 dagen is een stap in de goede richting. Toch volstaat die ingreep niet om de geschillenbeslechttingsprocedure daadwerkelijk toegankelijk te maken. Daarvoor is een termijn van 30 dagen nodig. De wetgever moet garanderen dat de betwistingsprocedure gratis is, zodat er geen rolrechten of rechtsplegingsvergoeding bij aan te pas komt. Bovendien moet de procedure administratief eenvoudig zijn. Elke drempel is er namelijk een te veel en leidt tot inadequate bescherming en *non-take-up*, i.e. dat mensen hun rechten niet laten gelden.

De exhaustieve lijst van goederen die niet voor beslag vatbaar zijn, moet aan het deurwaardersexploit worden toegevoegd. Zo kunnen beslagenen rechtstreeks controleren of hun rechten voldoende werden beschermd tijdens het beslag. Ook over de geschillenbeslechttingsprocedure moeten beslagenen schriftelijk en in duidelijke taal worden ingelicht, zodat ze weten waar ze terecht kunnen voor ondersteuning.

b. Uiteenzetting van de heer Robin van Trigt, vertegenwoordiger van "Steunpunt Mens en samenleving" vzw

De heer Robin van Trigt herhaalt dat de eerste versie van wetsvoorstel nr. 373 meer dan twee jaar geleden al werd besproken. Hopelijk mondt deze hoorzitting wel uit in een concreet resultaat.

Enerzijds hebben schuldeisers recht op betaling. Anderzijds behouden mensen die hun schulden niet kunnen of willen betalen, altijd het recht op een menswaardig bestaan. De afweging tussen die uiteenlopende belangen komt tot uiting in artikel 1408 van het Gerechtelijk Wetboek, dat meer dan veertig jaar onveranderd is gebleven, en in het ter bespreking voorliggende wetsvoorstel.

Mensen in armoede zullen de term "menswaardig bestaan" anders invullen dan mensen uit de middenklasse die nooit ellende hebben meegemaakt. Het begrip moet in de definitieve versie van het wetsvoorstel in elk geval duidelijk gedefinieerd zijn.

La saisie de biens mobiliers suscite toujours plus de débats que la saisie des revenus, dès lors que, dans ce dernier cas, un montant précisément défini est convenu, les débiteurs ayant toujours droit à 900 euros par mois, cette somme étant destinée à leur garantir une existence digne.

Modifications salutaires

L'orateur se réjouit de constater que certaines des observations formulées par le *Steunpunt Mens en Samenleving* (SAM) et d'autres personnes invitées au cours des premières auditions ont été intégrées dans la version revue et corrigée de la proposition de loi n° 373.

Le délai entre la saisie et la vente effective a été porté de 30 à 45 jours. Grâce à ce changement, le débiteur recevra au moins, au cours de cette période, un mois de revenus et aura le temps de demander de l'aide au CPAS, à un CAW ou à un bureau d'aide juridique. Dans les situations les plus précaires, ce changement permettra également de disposer de plus de temps pour demander un règlement collectif de dettes.

Le délai de contestation des saisies a été relevé de 5 à 15 jours. À l'instar de Mme Creytens, l'orateur préconise qu'il soit porté à 30 jours, pour exactement les mêmes raisons que celles évoquées précédemment. Il va de soi que les contestations ne peuvent rester sans suite. Le saisi doit pouvoir se rendre compte que ses droits ont peut-être été bafoués. C'est pourquoi la liste des biens qui ne sont pas susceptibles d'être saisis doit être incluse dans l'exploit de saisie. Les contestations doivent toujours être gratuites et facilement accessibles, sauf si elles sont de nature téméraire et ne servent qu'à renvoyer l'affaire aux calendes grecques.

Les huissiers de justice sont spécialisés dans l'information des créanciers sur les dépenses et les recettes possibles. Lorsque trois huissiers estiment la valeur d'un même bien, des écarts d'une centaine d'euros apparaissent néanmoins. L'orateur propose que dans pareils cas, l'arrêté d'exécution précise que la valeur du bien est finalement fixée en fonction de la moyenne des différentes estimations. Ainsi, la charge de la preuve ne pèsera pas sur les épaules du débiteur.

Le fait que les biens ayant une valeur sentimentale jusqu'à 400 euros ne soient pas saisissables et que les saisis puissent décider quels biens entrent dans cette catégorie est une excellente chose. En effet, le produit de la vente de ces biens ne contrebalance pas la souffrance humaine qui en découle. L'orateur précise toutefois que l'exploit de saisie doit mentionner explicitement que les

Het beslag op roerende goederen levert steevast meer discussie op dan het beslag op inkomsten, aangezien bij dat laatste een exact gedefinieerd bedrag wordt afgesproken. Schuldenaars hebben altijd recht op 900 euro per maand. Dat bedrag dient om hun een menswaardig bestaan te garanderen.

Goede wijzigingen

De spreker stelt verheugd vast dat een deel van de opmerkingen die Steunpunt Mens en Samenleving (SAM vzw) en andere genodigden tijdens de eerste hoorzittingen hebben aangereikt, de herwerkte versie van wetsvoorstel nr. 373 heeft gehaald.

Het optrekken van de termijn tussen beslag en effectieve verkoop is opgetrokken van 30 dagen naar 45 dagen. Dankzij deze ingreep zal de schuldenaar in de tussentijd minstens één maandinkomen ontvangen en krijgt hij de tijd om hulp in te roepen van het OCMW, een CAW of een Bureau van Juridische Bijstand. In de meest precare situaties geeft de ingreep ook meer tijd om een collectieve schuldenregeling aan te vragen.

De termijn om betwistingen met betrekking tot de beslagbaarheid kenbaar te maken, is verlengd van 5 dagen naar 15 dagen. Net als mevrouw Creytens pleit de spreker ervoor om de termijn verder te verlengen tot 30 dagen, om precies dezelfde redenen als eerder vermeld. Het spreekt voor zich dat de betwistingen niet zonder gevolg mogen blijven. De beslagene moet beseffen dat zijn rechten mogelijks zijn geschonden. Daarom moet de lijst van goederen die niet voor beslag vatbaar zijn, worden opgenomen in het exploit van beslag. Eventuele betwistingen moeten altijd gratis en gemakkelijk toegankelijk zijn, tenzij ze van roekeloze aard zijn en enkel dienen om de zaak op de lange baan te schuiven.

Gerechtsdeurwaarders zijn erin gespecialiseerd om schuldeisers te informeren over mogelijke onkosten en opbrengsten. Toch treden er marges van honderd euro op als drie deurwaarders de waarde van hetzelfde goed schatten. De spreker stelt voor dat in zulke gevallen in het uitvoeringsbesluit wordt opgenomen dat de waarde van het goed uiteindelijk wordt vastgelegd op het gemiddelde van de uiteenlopende schattingen. Op die manier rust de bewijslast niet op de schouders van de schuldenaar.

Het is uitstekend dat goederen van emotionele waarde tot een bedrag van 400 euro niet vatbaar zijn voor beslag en dat de beslagenen zelf mogen bepalen welke goederen in deze categorie vallen. De opbrengst van de verkoop van zulke goederen weegt niet op tegen het menselijk leed dat erdoor wordt veroorzaakt. De spreker merkt evenwel op dat het exploit van beslag expliciet

biens ayant une valeur sentimentale peuvent être retirés de la saisie au choix de l'intéressé.

L'orateur salue également le fait que tant les téléviseurs, qui sont généralement utilisés simultanément par tous les membres de la famille, que les appareils connectés à Internet à usage privé sont exempts de saisie dans la proposition de loi à l'examen, jusqu'à un certain montant. Il convient toutefois de préciser quels sont les articles qui sont considérés comme "objet de luxe". Sinon, cela va créer une confusion et ce type de dossiers finira devant les tribunaux. Dans ce cas également, l'exploit de saisie doit indiquer clairement que le téléviseur, pour autant qu'il ne s'agisse pas d'un objet de luxe, n'est pas saisissable.

Enfin, en ce qui concerne l'insaisissabilité des appareils et du matériel nécessaires pour accéder à l'internet, l'orateur fait observer qu'il y a dix ans, les créanciers n'auraient pas hésité à suggérer que le saisi n'a qu'à se rendre à la bibliothèque pour faire ses recherches. Heureusement, on a pris conscience que tout le monde a besoin d'un accès à l'internet. La crise du coronavirus a aussi montré à l'évidence qu'un ordinateur portable par famille n'est certainement pas suffisant, par exemple lorsque deux enfants scolarisés suivent leurs cours à distance, tandis que leurs parents télétravaillent. Pour pouvoir suivre l'enseignement à distance, les enfants ont besoin d'un ordinateur suffisamment puissant pour faire tourner l'application Zoom. Un ordinateur portable vieux de dix ans ne leur sert à rien, mais l'ASBL SAM estime qu'avec 500 euros, on peut trouver un appareil adapté. Il est positif que cette règle s'applique à chaque membre de la famille, même si la formulation de la proposition de loi pourrait encore être améliorée en la matière.

Lacunes de la proposition de loi

Les personnes confrontées à une saisie mobilière doivent pouvoir obtenir des informations supplémentaires à tout moment. Pour SAM, cela peut se faire de deux manières.

La première option serait d'inclure, dans l'exploit de saisie, une disposition contenant des informations détaillées sur l'aide.

L'autre option est d'habiliter le Roi, en vertu d'un article distinct du Code judiciaire, à obliger les provinces ou les communes à rédiger une brochure accessible qui explique, dans un langage clair, ce qui se passe, quels sont les problèmes juridiques possibles en matière d'insaisissabilité et d'estimation de valeur, et quels sont les organismes qui proposent une aide pour faire face aux problèmes de dettes plus larges. Ces informations

doivent mentionner que les biens de valeur émotionnelle peuvent être retirés de la saisie au choix de la personne concernée.

De spreker juicht ook toe dat zowel televisietoestellen, die meestal door het hele gezin tegelijkertijd worden gebruikt, als toestellen met internetverbinding voor privégebruik in het voorliggende wetsvoorstel tot een zeker bedrag worden vrijgesteld van inbeslagname. Wel moet duidelijk worden gemaakt welke artikelen onder de beschrijving "luxeartikel" vallen. Anders ontstaat er verwarring en belanden zulke zaken bij de rechtbank. Ook in dit geval moet het exploit van beslag duidelijk aangeven dat het televisietoestel, mits het geen luxe-artikel is, niet voor beslag vatbaar is.

Wat de onbeslagbaarheid van toestellen en behoeften voor internettoegang betreft, merkt de spreker ten slotte op dat schuldeisers tien jaar geleden nog snel zouden hebben geopperd dat de beslagene naar de bibliotheek kan gaan om iets op te zoeken. Gelukkig is het besef gegroeid dat iedereen internettoegang nodig heeft. De coronacrisis heeft ook duidelijk gemaakt dat één laptop per gezin zeker niet volstaat, bijvoorbeeld wanneer twee schoolgaande kinderen thuis les volgen terwijl hun ouders telewerken. Om afstandsonderwijs te kunnen volgen, hebben kinderen een computer nodig die krachtig genoeg is om Zoom te draaien. Ze hebben niets aan een laptop van tien jaar geleden, maar SAM vzw gaat ervan uit dat 500 euro volstaat om een geschikt toestel te vinden. Het is goed dat deze regel geldt voor elk afzonderlijk gezinslid, al kan de formulering van het wetsvoorstel hieromtrent nog worden aangescherpt.

Hiaten in het wetsvoorstel

Personen die met een roerend beslag worden geconfronteerd, moeten op elk moment bijkomende informatie kunnen verkrijgen. SAM vzw ziet twee manieren om dit te bereiken.

Bij de eerste optie zou in het exploit van beslag een bepaling met gedetailleerde informatie over de hulpverlening kunnen worden opgenomen.

De andere optie is dat de Koning krachtens een apart artikel in het Gerechtelijk Wetboek de mogelijkheid krijgt om de provincies of de gemeentes ertoe te verplichten om een toegankelijke brochure op te stellen die in mensentaal uitlegt wat er aan de hand is, wat de mogelijke juridische kwesties zijn rond onbeslagbaarheid en waardeschattingen en welke instanties hulpverlening bieden om een bredere schuldenproblematiek het hoofd

devraient être aussi concrètes que possible. Plutôt que de renvoyer le saisi vers un CPAS ou un bureau d'aide juridique comme c'est généralement le cas, les brochures devraient diriger les personnes qui ont besoin d'aide vers une adresse spécifique.

Supposons que 80 % d'une masse successorale ne soient pas saisissables et que les 20 % restants comprennent un deuxième téléviseur, un ordinateur portable, etc. Tous les biens qui seraient saisissables dans ce cas de figure pourraient encore être déclarés insaisissables lorsque le produit d'une vente effective de ces biens ne suffit pas à couvrir les frais. Ni le débiteur ni le créancier n'ont intérêt à organiser des ventes publiques à perte puisque le produit de la vente sera d'abord affecté aux frais de recouvrement.

Un argument que l'on entend souvent est que la menace de procéder à une vente publique serait un moyen de pression efficace. Dès que la vente est annoncée, les débiteurs sont soudain en mesure de payer leurs dettes. L'orateur souligne que les débiteurs se mettent alors en quête d'argent pour éviter la vente, surtout s'ils risquent de perdre des objets ayant une valeur sentimentale ou des biens essentiels. Ils empruntent cette somme à la famille et aux amis, ce qui les plonge dans d'autres dettes qu'ils ne pourront pas rembourser. D'autres, comme les bénéficiaires du revenu d'intégration, remettront eux-mêmes une somme d'argent afin d'empêcher la vente. Il faut toutefois savoir que les bénéficiaires isolés ne perçoivent que 1 000 euros par mois. Ils ne gardent alors que 600 euros environ pour eux. Le créancier constate que ses débiteurs allongent l'argent lorsqu'il leur met le couteau sur la gorge, mais le Parlement doit se rendre compte que la réalité est plus nuancée. Les débiteurs dont les revenus sont supérieurs à 2 000 euros ne seront pas menacés de vente publique, car l'huissier aura alors de toute façon recours à une saisie sur salaire.

Si l'huissier constate que rien ne peut être saisi, le Code judiciaire lui impose de dresser un procès-verbal de carence et de consigner ses constats au fichier central des avis de saisie. Le PV de carence est un instantané. Si le débiteur reçoit une voiture en cadeau la semaine suivante, les choses ne doivent pas en rester là. L'ASBL recommande toutefois de laisser l'intéressé tranquille pendant quelques mois dans un premier temps. Lorsqu'un huissier de justice vérifie par la suite si la situation s'est améliorée et que ce n'est pas le cas, il ne devrait pas être imputé de frais, ni au débiteur ni au créancier.

te bieden. Deze informatie zou zo concreet mogelijk moeten zijn. Liever dan de beslagene in het algemeen naar een OCMW of Bureau van Juridische Bijstand te verwijzen, zouden de brochures de hulpbehoevenden naar een specifiek adres moeten doorverwijzen.

Stel dat 80 % van een boedel niet voor beslag vatbaar is en dat de overige 20 % een tweede tv, laptop en dergelijke meer omvat. Alle goederen die in zo'n geval wel voor beslag vatbaar zijn, zouden alsnog onbeslagbaar moeten zijn als de opbrengst van een effectieve verkoop van deze goederen niet zou volstaan om de onkosten te dekken. Schuldenaar noch schuldeiser zijn gebaat bij verliesmakende openbare verkopen. De opbrengst van de verkoop zal namelijk eerst naar de invorderingskosten vloeien.

Een veelgehoord argument om alsnog tot openbare verkoop over te gaan, luidt dat ermee dreigen efficiënt dienstdoet als drukkingsmiddel. Als de verkoop wordt aangekondigd, blijkt namelijk plotseling dat schuldenaars wel degelijk kunnen betalen. De spreker stipt aan dat schuldenaars dan op zoek gaan naar geld om de verkoop af te wenden, zeker als ze voorwerpen met emotionele waarde of essentiële goederen kwijt dreigen te raken. Dat geld wordt geleend bij familie en vrienden, waardoor ze nog meer schulden aangaan die ze niet kunnen terugbetalen. Anderen, zoals leefloners, zullen zelf een bedrag overhandigen om de verkoop tegen te houden. Alleenstaande leefloners ontvangen echter slechts ongeveer 1 000 euro per maand. Ze houden dan maar ongeveer 600 euro over. De schuldeiser stelt vast dat zijn schuldenaars het geld ophoesten als hij het mes op de keel zet, maar het Parlement moet inzien dat de werkelijkheid gelaagder is. Schuldenaars met een inkomen van meer dan 2 000 euro krijgen niet te maken met de dreiging van openbare verkoop, omdat de deurwaarder dan sowieso met loonbeslag werkt.

Als een deurwaarder vaststelt dat er niets in beslag kan worden genomen, moet hij krachtens het Gerechtelijk Wetboek een proces-verbaal van niet-bevinding opstellen en zijn bevindingen registreren in het centraal bestand van berichten van beslag. Het pv van niet-bevinding is een momentopname. Krijgt de beslagene de week daarop een auto cadeau, dan horen daar gevolgen aan verbonden te zijn. SAM vzw raadt aan om de persoon in kwestie wel eerst enkele maanden met rust te laten. Als een gerechtsdeurwaarder later gaat kijken of de situatie is verbeterd, mogen er zolang dat dat niet het geval is geen kosten worden aangerekend, noch aan de schuldenaar, noch aan de schuldeiser.

Considérations finales

L'orateur répète avec insistance qu'on ne doit pas tondre ou essayer de tondre un chauve. Il est hors de question de brandir la menace d'une vente à perte.

Il est possible de brider clairement la saisie des biens meubles. Cette mesure doit être envisagée indépendamment de propositions qui encourageraient d'une autre manière les débiteurs à payer spontanément leurs dettes ou à chercher de l'aide. L'amélioration de l'accessibilité de l'aide est également une thématique à part.

L'orateur souligne que la formulation de la proposition de loi doit être aussi claire que celle du texte de loi sur la saisie des revenus. Espérons que les amendements à la proposition de loi à l'examen permettront d'avancer une nouvelle fois de dix ans.

SAM vzw a des idées concernant la problématique plus large de l'endettement, les personnes à faibles revenus, une meilleure médiation de dettes, collective ou non, une meilleure aide à la gestion des dettes, la centralisation des dettes, le recouvrement amiable et les autres moyens de recouvrement judiciaire. Les parlementaires peuvent consulter les propositions détaillées sur le site web <https://www.samvzw.be/twaalf-werken-schulden>.

c. Exposé de Mme Anneleen Dammekens, représentante de la Fédération des entreprises de Belgique

Mme Anneleen Dammekens se réjouit que la Fédération des entreprises de Belgique (FEB) soit invitée à participer à cette audition. La FEB traduit le point de vue du créancier et son droit de recouvrer les montants dus. La saisie n'intervient qu'après une longue période de recouvrement amiable et judiciaire. Pour le créancier, la saisie n'est donc qu'un dernier recours.

La FEB comprend les différents ajouts à la liste des biens insaisissables. Il ne sera cependant pas facile de déterminer avec précision la valeur du matériel donnant accès à l'internet et celle des biens ayant une valeur affective au moment de la saisie. La FEB est toutefois plus réservée sur l'allongement tant du délai de contestation que du délai entre la saisie et la vente publique.

Au cours de la législature précédente, les experts avaient déjà marqué leur accord sur l'allongement du délai de contestation, étant donné que le saisi n'est pas

Afsluitende beschouwingen

De spreker herhaalt stellig dat je een kale steen niet mag stropen of proberen te stropen. Dreigen met een deficitaire verkoop is uit den boze.

Het is mogelijk om het beslag op roerende goederen duidelijk aan banden te leggen. Zulks moet los worden gezien van voorstellen die mensen er op een andere manier toe aanzetten om vrijwillig te betalen of hulp te zoeken. Ook het toegankelijker maken van de hulpverlening is een apart thema.

De spreker benadrukt dat de formulering van het wetsvoorstel net zo duidelijk moet zijn als die van de wettekst over het beslag op inkomsten. Hopelijk maken de wijzigingen van het ter bespreking voorliggende wetsvoorstel het mogelijk om weer een jaar of tien verder te kunnen.

SAM vzw heeft ideeën over de bredere schuldproblematiek, mensen met lage inkomens, betere al dan niet collectieve schuldbemiddeling, betere schuldhelpverlening, schuldcentralisatie, minnelijke invordering en andere manieren van gerechtelijk invorderen. De parlementsleden kunnen op de website <https://www.samvzw.be/twaalf-werken-schulden> uitgewerkte voorstellen raadplegen.

c. Uiteenzetting van mevrouw Anneleen Dammekens, vertegenwoordigster van het Verbond van Belgische Ondernemingen

Mevrouw Anneleen Dammekens is tevreden dat het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO) is uitgenodigd op de hoorzitting. Het VBO vertolkt voornamelijk het standpunt van de schuldeiser en diens recht om de verschuldigde bedragen in te vorderen. Het komt pas tot een beslag na een lange periode van minnelijke en gerechtelijke invordering. Voor een schuldeiser is een beslag dus een laatste redmiddel.

Het VBO heeft begrip voor de verschillende toevoegingen aan de lijst met niet voor beslag vatbare goederen. Het wordt evenwel niet eenvoudig om de waarde van goederen voor toegang tot het internet en goederen met een emotionele waarde precies te bepalen op het moment van het beslag. Het VBO staat echter terughoudender tegenover zowel de verlenging van de betwistingstermijn als de verlenging van de termijn tussen beslaglegging en openbare verkoop.

Experten waren het tijdens de vorige legislatuur al eens over de verlenging van de betwistingstermijn, aangezien de beslagene niet goed wordt ingelicht over

correctement informé sur la liste des biens saisissables et sur les possibilités d'aide. À cet égard, l'oratrice souligne que la saisie n'intervient pas à l'improviste. Elle est en effet précédée d'une procédure judiciaire. Une saisie est une expérience traumatisante mais, en même temps, le créancier a déjà vu s'écouler de nombreux délais sans avoir été payé pour les biens et/ou services qu'il a fournis. L'allongement proposé ajoutera en fin de compte dix jours à la procédure. On peut donc se demander si d'autres mesures ne pourraient pas être prises pour assurer une bonne information du saisi dès le départ. Il serait opportun de fournir la liste des biens insaisissables durant la saisie et de donner des informations spécifiques sur l'aide disponible.

L'allongement du délai entre la saisie et la vente publique n'a intrinsèquement aucun lien avec l'insaisissabilité des biens. Il s'agit d'une règle générale de saisie des biens meubles. Là encore, l'oratrice fait valoir que le délai actuel est déjà long. La question se pose de savoir si l'allongement de ce délai constituera réellement pour le débiteur une amélioration qui justifie que l'intérêt légitime du créancier passe une fois de plus au second plan.

3. Échange de vues

a. Questions et observations des membres

Mme Melissa Depraetere (Vooruit) remercie Mme Cantoreggi pour son témoignage émouvant qui montre que les gens qui ont un travail peuvent eux aussi être confrontés à l'endettement. L'impact de l'industrie de la dette est énorme. Il est difficile de sortir de la spirale négative. C'est pourquoi le Parlement doit dès à présent œuvrer concrètement à l'amélioration de la législation.

La membre aurait aimé entendre les points de vue de Mmes Tobac et Creytens sur les propositions émises par les autres invités au cours de l'audition. Dans 2 % des cas seulement, on procède effectivement à une vente publique, a indiqué M. van Trigt. Pour les personnes concernées, cette vente a cependant un impact énorme et les phases qui la précèdent sont également sources de stress.

Bien sûr, les dettes doivent être payées, mais une vente publique n'est pas toujours le bon moyen d'obtenir le recouvrement des dettes. Lors de la séance matinale, il a été suggéré que le créancier puisse relancer la procédure à un certain moment. Les ventes publiques annoncées peuvent en effet toujours être annulées. L'idée est donc de demander aux créanciers de choisir

welke goederen voor beslag vatbaar zijn en over bijstandsmogelijkheden. De spreekster benadrukt in dat verband dat het beslag niet als een verrassing komt. Er is immers een gerechtelijke procedure aan vooraf gegaan. Een beslag is een traumatische ervaring, maar tegelijkertijd zijn er ook voor de schuldeiser al talloze termijnen verstreken en is hij nog altijd niet betaald voor de goederen en/of diensten die hij heeft geleverd. Door de voorgestelde verlenging komen er op het einde van rit ook nog eens tien dagen bij. Men kan zich dan ook de bedenking maken of er geen andere maatregelen mogelijk zijn om de beslagene van begin af aan terdege te informeren. Het zou opportuun zijn om de lijst met onbeslagbare goederen meteen tijdens de beslaglegging te overhandigen en meteen concrete informatie mee te geven over beschikbare hulpverlening.

De optrekking van de termijn tussen de beslaglegging en de openbare verkoop houdt inhoudelijk geen verband met de onbeslagbaarheid van goederen. Het gaat om een algemene regel van beslaguitvoering op roerende goederen. Opnieuw betoogt de spreekster dat de bestaande termijn al lang is. De vraag stelt zich in deze of de verlenging van deze termijn daadwerkelijk een verbetering voor de schuldenaar met zich mee zal brengen die verantwoordt dat het rechtmatig belang van de schuldeiser nog verder op pauze wordt gezet.

3. Gedachtewisseling

a. Vragen en opmerkingen van de leden

Mevrouw Melissa Depraetere (Vooruit) dankt mevrouw Cantoreggi voor haar aangrijpende getuigenis die laat zien dat ook werkende mensen met schulden af te rekenen kunnen krijgen. De impact van de schuldindustrie is groot. Het is lastig om uit de negatieve spiraal te raken. Daarom moet het Parlement nu concreet werk maken van betere wetgeving.

Het lid had graag het standpunt van mevrouw Tobac en mevrouw Creytens vernomen over de voorstellen die andere genodigden in de loop van de hoorzitting hebben geuit. Slechts in 2 % van de gevallen wordt er effectief overgegaan tot een openbare verkoop, zei de heer van Trigt. Voor de personen in kwestie heeft die verkoop echter een enorme impact en zijn de fases die eraan voorafgaan ook al stressvol.

Uiteraard moeten schulden worden betaald maar een openbare verkoop is niet altijd de goede manier om het innen van de schulden te bekomen. Tijdens de voormiddagvergadering viel het voorstel dat de schuldeiser op een bepaald moment de procedure opnieuw moet kunnen opstarten. Aangekondigde openbare verkopen kunnen immers alsnog worden geannuleerd. Het idee

entre l'arrêt de la procédure ou l'exécution effective de la vente. Qu'en pensent les invités? Cette procédure permettrait-elle aux entreprises affiliées à la FEB de récupérer une partie de leurs créances?

Lors de la séance matinale, la Chambre nationale des huissiers de justice (CNHJ) a déclaré qu'elle n'avait parfois pas un accès suffisant aux données relatives aux débiteurs. Il arrive dès lors que cinq huissiers différents saisissent les biens d'un même débiteur et que chaque huissier facture les frais de l'exploit. Une base de données centrale pourrait regrouper les données et les dettes, permettant ainsi que les frais ne soient réclamés qu'une seule fois. L'intervenante peut cependant imaginer que les débiteurs ont un point de vue différent à ce sujet. Elle aimerait savoir ce que les invités pensent de cette proposition.

Mme Claire Hugon (Ecolo-Groen) demande si les invités jugent pertinent de ventiler la question de l'endettement en fonction du sexe. Dispose-t-on de données sur le nombre d'hommes et de femmes qui passent par ces procédures?

M. Christoph D'Haese (N-VA) fait valoir que les femmes et les hommes politiques ne sont pas des gens impitoyables: ils siègent dans les conseils des CPAS et les commissions sociales. La mission du Parlement est d'élaborer une réglementation efficace qui équilibre la dualité entre le créancier et le débiteur.

Les jugements doivent être exécutés, ne serait-ce que pour protéger l'État de droit. Il faut absolument éviter que les créanciers prennent les choses en main. Les bureaux de recouvrement agressifs sont également à éviter. Les huissiers de justice sont des fonctionnaires de l'État et sont appelés à intervenir pour éviter les malentendus. Le membre regrette que les huissiers soient trop souvent considérés comme un ennemi. Un bon huissier jette un pont entre les deux parties. Par conséquent, le membre ne souscrit pas à l'affirmation de M. van Trigt selon laquelle il faut, de temps en temps, laisser les débiteurs tranquilles pendant quelques mois.

Que pensent les invités de la proposition des huissiers de justice de porter le délai entre la saisie et la vente publique de 30 à 35 jours, au lieu de 45 jours? Cette réduction de l'allongement du délai peut éventuellement être liée au dépôt d'un avis de déconfiture.

Au cours de la session du matin, les invités ont plaidé, chacun avec son propre accent, en faveur du maintien

is dus om schuldeisers te vragen om te kiezen tussen het stopzetten van de procedure of om daadwerkelijk over te gaan tot verkoop. Wat vinden de genodigden daarvan? Zouden de leden-ondernemingen van het VBO via deze procedure een deel van hun openstaande schuld betaald zien?

De Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders (NKGB) verklaarde tijdens de ochtendzitting soms onvoldoende toegang te hebben tot gegevens van schuldenaars. Bijgevolg gaan er soms vijf verschillende deurwaarders beslag leggen op de goederen van dezelfde schuldenaar en rekent elke deurwaarder telkens de kosten voor het exploit aan. Een centrale databank zou gegevens en schulden samenbrengen waardoor er maar één keer onkosten zouden worden gemaakt. De spreekster kan zich echter inbeelden dat schuldenaars hier een andere kijk op hebben. Zij verneemt graag wat de genodigden over dit voorstel denken.

Mevrouw Claire Hugon (Ecolo-Groen) vraagt of de genodigden het zinnig vinden om de schuldenkwestie uit te splitsen op basis van geslacht. Zijn er gegevens beschikbaar over het aantal mannen en vrouwen dat dergelijke procedures doormaakt?

De heer Christoph D'Haese (N-VA) betoogt dat politici niet hardvochtig zijn: ze zetelen in OCMW-raden en sociale commissies. De taak van het Parlement bestaat eruit om een goedwerkende regeling uit te werken die de dualiteit tussen schuldeiser en schuldenaar in evenwicht houdt.

Vonnissen moeten worden uitgevoerd, al was het maar ter bescherming van de rechtsstaat. Absoluut te vermijden, is namelijk dat schuldeisers het heft in eigen handen nemen. Agressieve incassobureaus zijn ook uit den boze. Gerechtsdeurwaarders zijn overheidsambtenaren en worden ingeschakeld om misstanden te vermijden. De spreker betreurt dat deurwaarders te vaak als vijand worden beschouwd. Een goede deurwaarder slaat namelijk een brug tussen beide partijen. Het lid is het bijgevolg niet eens met de stelling van de heer van Trigt dat schuldenaars af en toe een paar maanden met rust moeten worden gelaten.

Wat vinden de genodigden van het voorstel van de gerechtsdeurwaarders om de termijn tussen de beslaglegging en de openbare verkoop van 30 dagen naar 35 dagen op te trekken in plaats van naar 45 dagen? Die minder verregaande verlenging kan eventueel worden gekoppeld aan de neerlegging van een bericht van kennelijk onvermogen.

In de ochtendvergadering hebben de genodigden elk met hun eigen klemtonen gepleit voor het behoud van

d'un régime de saisie des biens meubles. Faute d'un tel régime, on recourrait encore plus fréquemment à la saisie du bien immobilier, dont la plupart des personnes saisies ne sont d'ailleurs pas propriétaires. Tout le monde s'accorde cependant sur l'idée d'établir une liste des biens insaisissables. Qui sera chargé d'établir la valeur des biens ayant une valeur affective? Quant à la proposition d'utiliser une moyenne des évaluations de trois huissiers de justice, l'intervenant met en garde contre une judiciarisation excessive. Selon les invités, des mesures de confiance peuvent-elles être prises pour permettre aux huissiers de justice de jouer le rôle de personne de liaison?

M. Koen Geens (CD&V) souligne que la dernière révision de la législation concernée remonte à une dizaine d'années. Lors des discussions de l'époque, le groupe CD&V avait proposé que la liste des biens insaisissables soit adaptée régulièrement par arrêté royal. Que pensent les invités de cette idée qui éviterait de répéter le même débat tous les dix ans?

b Réponses des invités et répliques

Mme Judith Tobac souscrit aux propos de M. van Trigt: il faut mettre fin aux saisies successives, interdire les saisies mobilières qui ne couvrent pas les frais, inscrire le procès-verbal de carence au fichier central des avis de saisie et le Parlement doit régulièrement mettre à jour la liste des biens insaisissables.

Tous les biens d'une personne confrontée à une saisie, y compris ceux de ses enfants, sont répertoriés. Cette expérience est tellement traumatisante que le saisi fait tout pour empêcher la vente. La menace d'une vente publique semblera être un moyen de pression efficace pour cet huissier et son créancier. Toutefois, l'oratrice appelle les membres du Parlement à garder une vue d'ensemble. Le saisi contractera d'autres dettes afin d'empêcher la vente, ce qui l'endettera davantage. La saisie ne devrait être invoquée que si elle conduit effectivement à une réduction de la dette. Il ressort toutefois de conversations avec des personnes en situation de pauvreté que ce n'est pas le cas. En outre, d'autres créanciers sont désavantagés puisqu'ils doivent attendre encore plus longtemps pour recevoir leur argent. Enfin, il y a un coût social associé à cette situation. L'oratrice souligne dès lors qu'à l'avenir, il conviendrait d'examiner d'abord si la saisie est bien utile.

L'oratrice comprend la demande d'informations supplémentaires de la part des huissiers de justice, mais la

een regeling voor het beslag op roerende goederen. Zonder een dergelijke regeling zou er immers nog vaker een beroep worden gedaan op het beslag op onroerend goed dat de meeste beslagene overigens niet bezitten. Iedereen gaat evenwel akkoord met het opstellen van een lijst met niet voor beslag vatbare goederen. Wie is verantwoordelijk voor de waardebepaling van goederen met emotionele waarde? Wat het voorstel betreft om daarbij een gemiddelde te hanteren van de waardebepaling van drie gerechtsdeurwaarders, waarschuwt de spreker voor doorgedreven juridisering. Kunnen er volgens de genodigden vertrouwenwekkende maatregelen worden genomen die de rol van de gerechtsdeurwaarder als verbindingspersoon mogelijk maken?

De heer Koen Geens (CD&V) wijst erop dat de wettekst een jaar of tien geleden voor het laatst is herzien. De CD&V-fractie had tijdens de toenmalige besprekingen voorgesteld om de lijst met onbeslagbare goederen geregeld bij koninklijk besluit aan te passen. Wat vinden de genodigden van dit idee waarmee kan worden vermeden dat hetzelfde debat om de tien jaar moet worden herhaald?

b. Antwoorden van de genodigden en replieken

Mevrouw Judith Tobac treedt de heer van Trigt bij: er moet een einde komen aan het leggen van beslag na beslag, er moet een verbod komen op roerende beslagen die de onkosten niet dekken, het pv van niet-bevinding moet in het centraal bestand van berichten van beslag worden geregistreerd en het Parlement moet de lijst met onbeslagbare goederen regelmatig bijwerken.

Alle spullen van iemand die met een beslag wordt geconfronteerd, inclusief de spullen van zijn kinderen, worden op een lijst gezet. Die ervaring is zo traumatisch dat de beslagene er alles aan doet om de verkoop een halt toe te roepen. Dreigen met een openbare verkoop zal dus voor die éne deurwaarder en zijn schuldeiser inderdaad een efficiënt drukingsmiddel lijken. De spreekster roept de parlementsleden er echter toe op om het totaalplaatje voor ogen te houden. De beslagene zal andere schulden maken om de verkoop tegen te houden, waardoor hij nog dieper in de schulden zakt. Beslag mag enkel worden ingeroepen als het daadwerkelijk tot schuldenafbouw leidt. Uit gesprekken met mensen in armoede blijkt echter dat dit niet het geval is. Daarenboven worden andere schuldeisers benadeeld aangezien zij nog langer op hun geld moeten wachten. Ten slotte is er een maatschappelijke kost aan verbonden. De spreekster benadrukt daarom dat voortaan eerst moet worden onderzocht of het beslag wel zin heeft.

De spreekster heeft begrip voor de vraag van de gerechtsdeurwaarders om meer informatie te krijgen,

prudence reste de mise. Une base de données reprenant les débiteurs ou les personnes en situation de pauvreté doit être évitée à tout prix. Le concept d'une telle base de données a déjà été critiqué. Qui y aura accès? Comment s'assurera-t-on que les personnes sont ensuite retirées de la liste? Qui vérifiera s'il n'y a pas de données incorrectes?

Si les débiteurs ne gagnent pas assez pour permettre une saisie sur salaire ou s'ils n'ont pas assez de biens pour justifier une vente, ce n'est pas leur faute si le jugement ne peut être exécuté. Les créanciers ont le droit d'être payés, mais il convient principalement d'aider les gens à se désendetter. L'oratrice souligne qu'un Belge sur sept vit dans la pauvreté et doit s'endetter pour survivre. Ces personnes ont droit à une seconde chance.

À M. Geens, l'oratrice répond que la liste des biens insaisissables devrait être mise à jour à chaque législature. Les personnes qui font l'objet d'une saisie doivent avoir leur mot à dire dans ce débat. La manière dont la modification est apportée sur le plan technique n'a pas d'importance.

Mme Katty Creytens souhaite ajouter que la mise à jour de la liste des biens insaisissables peut être effectuée au cours de chaque législature en concertation avec des experts du vécu et des scientifiques qui élaborent des budgets de référence fixant les conditions minimales d'une vie conforme à la dignité humaine.

Mme Karine Cantoreggi indique qu'elle est toujours impressionnée par le montant figurant sur les factures d'huissier. Une facture de frais médicaux pour son fils s'élevait à un certain moment à 92 euros. L'oratrice n'ayant pas pu payer la facture à temps, l'affaire s'est retrouvée devant les tribunaux et la facture s'est élevée à 600 euros. L'oratrice est prête à payer mais souhaite aussi savoir quelle proportion de son argent va à qui. Quelle partie va à l'huissier, quelle partie va au créancier?

L'oratrice se rend compte que les huissiers font un travail difficile. Elle les consulte régulièrement dans le cadre de son travail d'assistante sociale. Les huissiers se rendent également souvent compte qu'il est absurde de saisir des biens si cela ne provoque que des pertes. La menace d'une vente publique reste un problème. Toutefois, le point essentiel, selon l'oratrice, est que l'on brandit souvent la menace de porter à nouveau l'affaire devant les tribunaux, ce qui entraîne des frais de justice supplémentaires. Les lettres indiquent dès lors souvent en gros caractères: "Réagissez à temps, sinon l'affaire finira à nouveau devant les tribunaux".

mais voorzichtigheid blijft geboden. Een databank waarin schuldenaars of mensen in armoede worden opgenomen, moet koste wat het kost worden vermeden. Er werd al kritiek geuit op het concept van een dergelijke databank. Wie zal er toegang toe krijgen? Hoe wordt verzekerd dat mensen ook van de lijst worden gehaald? Wie controleert op foute gegevens?

Als schuldenaars onvoldoende verdienen om loonbeslag mogelijk te maken of als er onvoldoende goederen zijn om een verkoop te rechtvaardigen, is het niet hun fout dat het vonnis niet kan worden uitgevoerd. De schuldeisers hebben recht op betaling maar in hoofdzaak betaamt het om mensen uit de schulden te helpen. De spreker onderstreept dat één Belg op zeven in armoede leeft en schulden moet maken louter om te overleven. Deze mensen hebben recht op een tweede kans.

Aan de heer Geens antwoordt de spreker dat een bijwerking van de lijst van niet-beslagbare goederen elke legislatuur zou moeten gebeuren. Mensen die het beslag ondergaan, moeten een stem krijgen in dat debat. Het maakt daarbij niet uit op welke manier de wijziging technisch wordt uitgewerkt.

Mevrouw Katty Creytens wenst toe te voegen dat de bijwerking van de lijst met niet voor beslag vatbare goederen tijdens elke zittingsperiode kan worden gevoerd in overleg met ervaringsdeskundigen en met wetenschappers die referentiebudgetten opstellen waarin de minimumvoorwaarden voor een menswaardig leven worden vastgelegd.

Mevrouw Karine Cantoreggi geeft aan steeds onder de indruk te zijn van het bedrag dat op deurwaardersfacturen staat. Een factuur voor medische kosten voor haar zoon bedroeg op een zeker ogenblik 92 euro. Omdat de spreker er niet in slaagde om de factuur tijdig te betalen, is de zaak bij de rechtbank beland waardoor de factuur is gestegen tot 600 euro. De spreker wil wel betalen maar wil ook weten in welke verhouding haar geld bij wie terecht komt. Welk deel gaat naar de deurwaarder, welk deel naar de schuldeiser?

De spreker beseft dat deurwaarders zwaar werk verrichten. Ze overlegt regelmatig met hen in het kader van haar baan als sociaal assistent. Deurwaarders zien ook vaak in dat het onzinnig is om beslag te leggen als dat enkel tot verlies leidt. De dreiging met een openbare verkoop blijft een probleem. De hoofdzaak is volgens de spreker evenwel dat er vaak mee wordt gedreigd om de zaak opnieuw aan de rechter voor te leggen, wat tot bijkomende gerechtskosten leidt. In brieven staat dan ook vaak in grote letters: "Reageer op tijd, anders belandt de zaak weer bij de rechtbank".

M. Robin van Trigt attire une nouvelle fois l'attention sur les arguments qu'il avait avancés dans sa première intervention. Les créanciers ont le droit d'être payés, mais ce droit doit être mis en balance avec le droit à une existence conforme à la dignité humaine. Si une personne est en mesure de rembourser ses dettes et qu'elle possède des biens ou un revenu important, la solution évidente est de recourir à la saisie sur salaire ou à la vente publique. Par contre, les débiteurs qui ne possèdent rien ne doivent pas être les victimes d'une vente publique qui ne profite à personne.

Dans le cadre du règlement collectif de dettes, une remise totale des dettes peut être accordée si elles sont absolument impossibles à rembourser. D'autres débiteurs remboursent leurs dettes pendant cinq ans, dans la mesure du possible, jusqu'à ce que leurs dettes restantes soient effacées à la fin de la procédure de règlement des dettes. La remise de dettes pour les personnes qui ne sont pas en mesure de payer n'est donc pas tout à fait anormale.

Si les personnes qui ont un patrimoine ne prennent pas des dispositions de remboursement immédiatement après le jugement, une menace de saisie conduira immédiatement à une proposition de remboursement. Dans le cas de personnes sans patrimoine, il n'est pas utile de continuer à engager des frais et à faire pression, surtout si les débiteurs ne remboursent certaines dettes qu'en engageant encore plus de frais ailleurs.

L'orateur est favorable à des transactions à chaque étape, même après que l'affaire a abouti devant les tribunaux. À l'exception du règlement collectif de dettes, où les remises sont assez normales, la médiation de dettes vise toujours une transaction. Les CPAS et les CAW travaillent chaque jour pour s'assurer que les dettes légitimes soient remboursées.

SAM vzw émet des réserves concernant la base de données pour les huissiers de justice. L'orateur s'inquiète de la protection de la vie privée et de la proportionnalité de ces mesures. Les bases de données ne sont parfois pas mises à jour assez rapidement, ce qui les rend peu fiables. Les huissiers de justice ont d'ailleurs déjà accès au fichier central des avis de saisie.

L'orateur plaide pour une mise à jour régulière de la liste des biens insaisissables. Les personnes concernées doivent avoir voix au chapitre. Il importe peu que l'adaptation de la liste soit discutée lors de séances d'audition ou soit réglée par un arrêté royal ou ministériel.

De heer Robin van Trigt vestigt nogmaals de aandacht op de argumenten die hij in zijn eerste betoog aanhaalde. Schuldeisers hebben het recht om te worden betaald maar dat recht dient te worden afgewogen tegen het recht op menswaardig bestaan. Als iemand zijn schulden kan aflossen en goederen of een groot inkomen heeft, ligt het voor de hand dat er met loonbeslag of openbare verkoop wordt gewerkt. Schuldenaars die niets bezitten, mogen daarentegen geen slachtoffer worden van een openbare verkoop die voor niemand voordelig is.

In het kader van de collectieve schuldenregeling kan bij absolute onmogelijkheid tot afbetaling een totale kwijtschelding worden uitgesproken. Andere schuldenaars betalen vijf jaar lang in de mate van het mogelijke hun schulden af totdat hun resterende schulden op het einde van het schuldenregelingstraject worden kwijtgescholden. Kwijtschelding van schulden voor personen die niet kunnen betalen, is dus niet geheel abnormaal.

Als mensen met een vermogen niet direct na het vonnis een afbetaalregeling treffen, zal een dreiging met beslag onmiddellijk leiden tot een afbetalingsvoorstel. Bij mensen zonder vermogen is het niet nuttig om kosten te blijven maken en druk te blijven zetten, zeker niet als schuldenaars bepaalde schulden enkel aflossen door elders nog meer kosten te maken.

De spreker is in elke fase voorstander van minnelijke schikkingen, zelfs nadat de zaak bij de rechtbank is beland. Op collectieve schuld bemiddeling na, waarbij kwijtschelding vrij normaal is, streeft schuld bemiddeling altijd naar een minnelijke schikking. OCMW's en CAW's zetten zich dagelijks in voor de terugbetaling van terechte schulden.

SAM vzw heeft bedenkingen bij de databank voor gerechtsdeurwaarders. De spreker uit zijn bezorgdheid over de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en over de proportionaliteit van zulke maatregelen. Databanken worden soms niet snel genoeg geüpdatet, waardoor ze niet betrouwbaar zijn. Gerechtsdeurwaarders hebben overigens al toegang tot het centraal bestand van berichten van beslag.

De spreker pleit voor regelmatige aanpassingen van de lijst met goederen die niet voor beslag vatbaar zijn. Betrokken personen moeten inbreng krijgen. Het maakt daarbij niet uit of de aanpassing van de lijst in hoorzittingen wordt besproken of bij koninklijk of ministerieel besluit wordt geregeld.

Mme Anneleen Dammekens répète que la saisie est le dernier moyen de pression pour les entreprises. Les entreprises doivent éviter de donner l'impression que leurs biens et services peuvent être obtenus gratuitement. C'est pourquoi elles doivent avoir la possibilité de recouvrer les factures impayées et, si nécessaire, d'opter pour la saisie. En effet, tous les mauvais payeurs ne vivent pas dans la pauvreté et les entreprises ne savent pas toujours si elles engagent une procédure contre une personne en situation de pauvreté ou contre une personne qui, délibérément, ne paie pas.

L'oratrice répond à M. D'Haese que la proposition des huissiers de justice est un bon exemple de mesure qui permettrait d'atteindre le même objectif qu'une extension à 45 jours.

Enfin, l'oratrice fait remarquer qu'il serait sans doute plus simple d'adapter la liste des biens insaisissables par arrêté royal. En tout état de cause, il est essentiel de maintenir une certaine stabilité dans la liste afin qu'elle reste claire pour tous.

Mevrouw Anneleen Dammekens herhaalt dat beslaglegging voor bedrijven de laatste stok achter de deur is. Ondernemingen moeten vermijden dat de indruk wordt gecreëerd dat hun goederen en diensten gratis te verkrijgen zijn. Daarom moeten ze de mogelijkheid hebben om onbetaalde facturen in te vorderen en eventueel voor beslaglegging te kiezen. Niet elke wanbetaler leeft immers in armoede en bedrijven weten niet altijd of ze een procedure aanspannen tegen een persoon in armoede of tegen iemand die moedwillig gewoon niet betaalt.

Aan de heer D'Haese antwoordt de spreekster dat het voorstel van de gerechtsdeurwaarders een goed voorbeeld is van een maatregel die dezelfde doelstelling bereikt als een verlenging tot 45 dagen.

Tot slot merkt de spreekster op dat het wellicht eenvoudiger is om de lijst van niet voor beslag vatbare goederen bij koninklijk besluit aan te passen. In elk geval is het cruciaal dat de lijst een zekere stabiliteit behoudt opdat alles voor iedereen duidelijk blijft.